БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 203(5095)
Среда
Октябриин
9
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Коммунистическэ парти, агууехэ вождь нүхэр Сталиние тойрожо нягтаар жагсаһан манай Бурят-Монгол арад болбол социалистическэ мүрысөөнэй тугые улам дээрэ үргэжэ, шэнэ табанжэлэй түсэбые солотой һайнаар дүүргэхэ!

Социалистическэ Бурят-Монголой шэнэ хүгжэлтын түсэб

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Совет болбол БМАССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули ба Бурят-Монголой гүрэнэй 1946 оной бюджет тухай Хуулиие нэгэн дуугаар баталан абаба. Энэ хоер Хуулинууд тон ехэ политическэ удхатай документнүүд мүн. Социалистическэ Бурят-Монголой саашанхи хүгжэлтын шэг замые харуулхатаяа хамта, эдэ документнүүд болбол манай республикын туйлаһан илалтануудые тодо ааар харуулжа үгэнэ.

Социалистическэ Бурят-Монголой табанжэлэй түсэб хадаа бүхы Советскэ Союзай 1946—1950 онуудай турша соо хэхэ туйлай ехэ хүдэлмэринүүдэй таһаршагүй губинь болоно. Тиимэ ушарһаа, энэ табанжэл соо малажал ба таряанажалай талаар, зам харилсаанай, машина байгуулгын, үнгэтэ ба үсөөн хомор металлнуудые малтажа абаха, эдеэ хоолой, ой модоной, түлишын, бүд нэхэлгын, барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин ба социально-культурна байгуулалтын талаар хараагдаһан ехэхэн зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябадал хадаа бүхы советскэ ороной экономическа ба сэрэгэй хүсэн шадалые саашадань бухэжүүлхэ хэрэгтэ нэмэлтэ боложо үгэхэ байна.

Бурят-Монгол арад болбол ленинско-сталинска национально-политикые бэелүүлһэнэй, агууехэ ород арадай туйлай ехэ туһаламжын ашаар өөрынгөө ажахы ба соёл культура дээрэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ амжалтануудые туйлаа. Тэрэнэй ашаар урдань хаанта Россин хаяа заха байһан Бурят-Монгол болбол мүнөө түрүү ажаүйлэдбэритэй ба томо социалистическэ хүдөө ажахытай хүгжэнги республика болон ургаа. Энэ ургалта шэнэ табанжэл соо улам саашадаа ургэдэхэ байна.

Хүдөө ажахын талаар сэрэгэй урда тээхи хэмжээндэ хүрэжэ, тэрэниие үлүүлжэ гараха, ажаүйлэдбэриин талаар сэрэгэй урда тээхи хэмжээе нилээд хэтэрүүлхэ ябадал Бурят-Монгол АССР-эй шэнэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд болоно.

Манай республика болбол гол түлэб малажалтай республика мүн. Тиимэ дээрэһээ табанжэлэй түсэб болбол тэрэнэй саашанхи ургалтада шухала анхарал табина. Колхозуудта адуу моридой тоо толгой 47 процент, эбэртэ бодо малай —56 процент, хони ба ямаадай тоо толгой—52 процент олон болохо ба гахайдай тоо толгой 1945 онтой жэшээлбэл һураггүй олошорхо ёһотой. Энэ ехэ зорилгые дүүргэхын тула малажалай культурые дээшэлүүлхэ, тэжээлэй база байгуулха, түрүү малшадай дүй дүршэлые научна үндэһэ һуури дээрэ шэнжэлжэ хамталха ба хаа-хаанагүй хэрэглэн тарааха шухала.

Бүхы колхозууд ба совхозуудта зүб севооборотые бэелүүлжэ, газартаряалангай культурые нилээд дээшэлүүлжэ, манай республика болбол шэнэ табанжэл соо улам ехэ орооһото, техническэ ба илангаяа тэжээлэй культурануудые таридаг болохо, улам ехэ ургаса хуряадаг болохо зэргэтэй.

Арад зоной үдэр бүриин эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ нютагай ажаүйлэдбэри тон ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиимэ ушарһаа нютагай түлишэ, барилгын ба модоной материалнуудые бэлэдхэхэ, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр гаргахын тула, өөһэдынгөө арга-боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхэ, тиихэдээ үүсхэл оролдолго гаргаха гээшэ тон шухала болоно. Верховно Соведэй үнгэрһэн Сессиин заседанинууд дээрэ табанжэлэй түсэбые зүбшэн хэлсэһэнһээ мэдэхэдэ, дурсагдаһан зүйлнүүдые улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула тон ехэ арга боломжонууд манай эндэ бии байна. Эдэ арга-нүхэсэлнүүдые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхын тула юу хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, нютагай партийна, советскэ ба ажахын организацинууд өөрынгөө аймаг нютагые, тэндэхи баялигаа, хүн зоноо һайса мэдэжэ, байһан арга-боломжонуудаа бүрин түгэс ашаглахын тула ямаршье сухарилтагүйгөөр, эрид шууд тэмсэхэ ёһотой.

Манай республикын шэнэ табанжэлэй түсэб болбол арад зоной материальна ба культурна хэмжээе улам саашадань ургэхэ гэжэ хараална. Энээн тухай коммунистическэ парти ба советскэ гүрэнэй тон ехэ һаналаа табижа байдагынь хэлбэрээрээ национальна, удхаараа социалистическэ культурын улам саашадаа ургаха байһан дээрэһээ, эрдэм болбосоролой улам үргэнөөр улад зоной дунда нэбтэрхэ ба хэдэн олон шэнэ һургуулинууд, эмнэлгын газарнууд, гэр байранууд, клуб ба амаралтын газарнууд й баригдаха байһан дээрэһээ харанабди. Шэнэ табанжэл соо гансахан хүдөө нютагуудаар 12000 шэнэ гэр баригдаха юм гэжэ хэлэхэдэ ойлгосотой болоно.

„Бурят-Монгол АССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые гансахан дүүргэхэ тэды бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөөе хэрэглэжэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн, таряашад ба интеллигенциие бүхы хэмжээгээр хабаадуулха ябадалые хангаха" гэжэ Верховно Совет болбол республикын Министрнүүдэй Соведтэ даалгаба. Энэ зорилго амжалтатай һайнаар бэелүүлэгдэхэ байһан тухайнь социалистическэ мүрысөөнэй амжалтанууд, шэнэ табанжэлэй стахановецуудай туйлалтанууд хэлэжэ үгэнэ.

Коммунистическэ парти, агууехэ вождь нүхэр Сталиние тойрожо нягтаар жагсаһан манай Бурят-монгол арад болбол социалистическэ мүрысөөнэй тугые улам дээрэ үргэжэ, шэнэ табанжэлэй түсэбые солотой һайнаар дүүргэхэ!

НҮХЭР В. М. МОЛОТОВ МОСКВАДА ЕРЭБЭ

Парижска амгалан тайбанай конференцидэ советскэ делегациие толгойлогшо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр В. М. Молотов октябриин 4-дэ Парижһаа Москвада ерэбэ.

Электростанци бүримүһэн оньһожоруулагдаба

Ташкентдэ дүтэхэн Боз-су мүрэн дээрэ Ак-Кавак-2 гэжэ шэнэ гидроэлектростанциин барилга дүүрэбэ. Энэ станци болбол Ташкентскэ областиин ажаүйлэдбэриин предприятинуудые энергээр хангаха юм.

Боз-су мүрэн дээрэхи электростанциин барилгын управлениин начальник инженер В. В. Иванов Москвада ерээд, ТАСС-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ:

-Ак-Кавак-2 гидроэлектростанциин хүдэлмэринүүдынь бүрин оньһожоруулагдаһан байна. Түхеэрэлгын бүхы комплексын-трубинануудай, генераторнуудай, выключательнуудай, компрессорнуудэй, аккумуляторнуудай хүдэлмэринүүдые тааруулга телеуправлениин принципэй ёһоор тусхай приборнуудаар хэгдэдэг байна. Управлениин нэгэдэмэл диспетчерскэ пункт Ак-Кавак-2-һаа 7 километр зайтай зэргэлээд байгаа гидроэлектростанцида байгуулагдаһхай. Дистанционно приборнууд хэдэн үдэр ашаглагдажа байна. Бүхы түхеэрэлгэнүүдынь һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүнөө үедэ электростанциин коллектив автоматическа управлениин схемые шудалжа байна. Тиигээд Агрегадуудай бүхы хүдэлмэринь дежурна персоналгүйгөөр ябаха болоно.

ГҮРЭНТЭЕЭ СҮМ ТООСОБО

Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз хартаабхын хуряалгые Баргажан соо түрүүлэн хаһа соонь дүүргээд, хартаабха тушааха талаар гүрэнтэйгөө сүм тоособо.

Хартаабхын хуряалгада үбгэд хүгшэд барандаа эсүүлэгдэһэн байгаа.

Г. БАДМАЕВ.

Түсэбһөө гадуур капуста тушаана

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые Тарбагатайн аймагай «Политотдел» колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд халуун баяраар угтаһан байна. Тиин, тус колхозой членүүд энэ түүхэтэ тогтоолдо харюу болгон социалистическэ мүрысөөе бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, таряа хуряалга, сохилго, үрһэ хааха ба гүрэндэ уялгатаар тушааха түлбэринүүдээ саг болзор соонь дүүргэхэ уялга абаба.

Мүнөө энэ колхозойхид гүрэндэ овощь тушааха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур капуста тушаажа байна. Һаяар овощиин бусад культурануудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө сүм тоосохонь.

Нэгэ хартаабхань 900 грамм болоно

Паровозо-бүтээлгын заводой Кяхтадахи совхоз (директорынь нүхэр Калинников, ахалагша агрономынь нүхэр Византийский) энэ жэлдэ хартаабха ба тамхи ургуулхын талаар һайн амжалтануудые туйлаба. Жэшээлхэдэ тус совхоз гектар бүхэнһөө 15—20 тонно хартаабха, 7—7 тонно тамхи хуряаба.

Зарим нэгэн хартаабхануудые тус тустань шэгнээд үзэхэдэ 900 грамм хүртэр татана. Совхозой ахалагша агроном нүхэр Византийскиин агротехническэ хэмжээ ябуулгые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһан дээрэһээнь энэ амжалтанууд туйлагдаһан байха юм.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Түүхэтэ тогтоолоор зоригжобо

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые халуунаар угтаһан Закаменай аймагай түрүү һаалишан Дулсан Доржиева гэгшэ саашадаа улам шангаар хүдэлмэрилжэ үшөө ехэ һү һааха, малаа һайнаар харууһалха уялга абаба.

1946 оной турша соо нүхэр Доржиевагай оролдосотой һайнаар ажаллаһыень эндэ тэмдэглэмээр байна. Энэ жэлдэ хүлеэн абаһан 12 тугалынь барандаа тобир таргаар тэнжээ. Һү һааха түсэбөө үни хада үлүүлэн дүүргээ.

Тэрэнэй түлөө нүхэр Доржиева «Республикын эрхим малшан» гэһэн нэрэ зэргэдэ кандидат болгогдоһон байна. Түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон түрүү һаалишан Доржиева үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, үхэр малаа дулаанаар ба садхаланаар ондо оруулха хэрэгтэ тон эдибхитэйгээр хабаадалсажа байха юм.

Б. ШОЕНОВ.
(Манай корреспондент).

Түрүү үбһэшэд шан абаба

Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (Үльдиргын сомон) член нүхэр Цыбиков гэгшын хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригадын үбһэшэд Б. Самаев, М. Чимитдоржиева, Б. Дубжитова, Н. Санжиев гэгшэд гар хажуураар үбһэ сабшахадаа үдэр бүриингөө нормонуудые 200-250 процент дүүргэдэг байһан юм.

Үбһэ тэжээл элбэгээр абахын түлөө үнэн зүрхэнһөө тэмсэжэ ябаһан эдэ түрүүшүүл колхозой правлени ба партийна организациин хүндэлэлэй грамота абаба. Гадна, эдэ түрүүшүүлдэ мүнгэн ба бусад шан үгтөө. Тэрэшэлэн дээрэ дурсагдагша колхознигууд үбһөөр нэмэлтэ түлбэри абаа.

Ц. ЦЫДЕНЖАПОВ.

Ставропольска хизаарай Ипатовска районой «Новая жизнь» гэжэ хүдөө ажалай артель ургаса хуряалгые амжалтатайгаар дүүргээд таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө хүсэд тоосоһон байха юм. Түсэбһөө гадуур таряа талха тушаалгые үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхознигууд Кузьма Махарович Головаха (зүүн тээхинь) ба Николай Емельянович Несцинов гэгшэд эливатор ошохоо байһан улаануудые бэлэдхэжэ байна.

Г. Аракельянай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Түмэршэ дарханай үнэтэ үүсхэл

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой член Буда Ринчино гэгшэ тус колхозой эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо мүнөө хүртэр түмэршэ дарханай ажалда ябаха зуураа, хүдөө ажалай машинануудые һэльбэн заһабарилха талаар ехэ дүршэлтэй болоһон байна. Тиин, нүхэр Ринчино һалхинай хүсөөр ябажа, үдэр соо 3 тонно таряа сэбэрлэхэ шадалтай машина бии болгоо.

Мүн энэ нүхэр Улаан гэжэ горхон дээрэ пилорама табиһан байна. Энэ пилорамые эблүүлхын тулада машинануудай хуушан частьнуудые хэрэглэһэн байха юм. Байгша оной март соо пилорамань хүдэлжэ үдэр бүри 600 погонно метр модо хюрөөдэжэ гаргаха аргатай болоо. Түмэршэ дархан Ринчиногой үрлан нарижуулгын дурадхалнуудые үргэнөөр бэелүүлжэ шадаһанай ашаар, тус колхоздо хүнэй ба мори унаагай хүсэн нилээдгүй арбилагдаа. Мүнөө нүхэр Ринчино колхоздоо модо хуруулдаха станок бии болгохо үүсхэл гарганхай. Иимэ дээрэһээ колхозой правлени болбол нүхэр Ринчиногой үүсхэлтэ хүдэлмэридэ халуун туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Ц. ЦЫДЫПОВ.

Колхозой барилга

Заиграйн аймагай Доодо-Курбын сомоной «III интернационал» гэжэ колхоз дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй туршада колхозойнгоо центрые культурна ба болбосон болгохо талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулхаар түсэбтөө хараалһан байгаа.

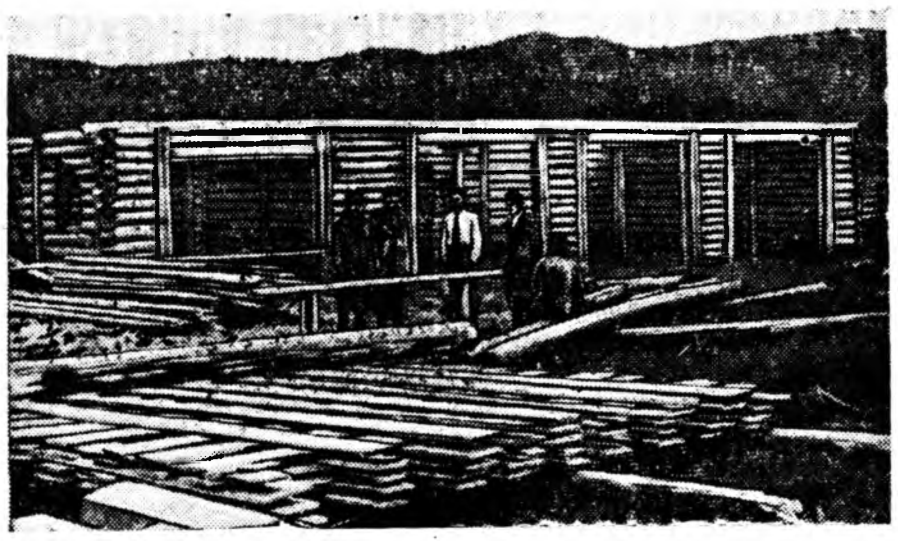
Мүнөө тус колхоз түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэринүүдээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа. Богонихон болзорой туршада клуб барижа дүүргэхэһээ гадна пилорама тогтоожо ашаглалгада оруулаа, зерносушилка барижа дүүргээ. Тэрэшэлэн тус колхозойхид энэ намартаа газарай хүртэр 13 километр утатай һубаг-канава татажа дүүргэхэ байна. Тэрэ канавань 1000 шахуу гектар таряанай газар уһалха юм. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлгэдэ партийна ба комсомольско эхин организацинууд нилээд туһаламжа үзүүлнэ.

Ц. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

МАҺАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

128 БАГШАНАР КУРОРТНУУДТА АМАРБА

Багшанарай союзай Бурят-Монголой обком (түрүүлэгшэнь нүхэр Головченко) багшанарые ба тэдэнэрэй үхибүүдэй элүүрые хамгаалха хэрэгтэ анхаралтайгаар хандана. Гансахан энэ жэлдэ тус союз 128 багшанарта союзна ба нютагай курортнуудта путевкануудые үгэһэн байна. Тэрэнэй 42 путевкань түлбэригүйгөөр үгтэһэн байха юм. Тэрэшэлэн багшанарай 146 хүүгэд пионернүүдэй лагерьта, 28 хүнүүд санаторидо эльгээгдэһэн ба мүн эсэгэ ороной хамгаалгын агууехэ дайнай фронтовигууд—багшанарай үхибүүдтэ 50 путевкануудые түлбэригүйгөөр олгогдоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй аймагай «Улаан Шанай» гэжэ колхоз 4 автомашинын байха гараж барижа байна.

А. Поповой фото.

3275 хүүгэдүүд лагерьнуудта амараа

Энэ үнгэрэгшэ зунай үе соо манай республика дотор 37 колхозно пионерскэ лагерьнууд хүдэлмэрилһэн байгаа. Тус лагерьнуудта колхознигуудай 3275 хүүгэд амаржа гараба. Тэрэнэй тоодо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай 540 үхибүүд амарбад.

250 хүн хабаадалсаха

Культура ба гэгээрэлэй албан газарнуудай Улан-Удын городской таһаг октябриин түрүүшын хахадта уран һайханай самодеятельностиин харалгые үнгэргэхэ байна.

Тус харалгада городой предприятии ба эмхизургаануудһаа 250 хүн хабаадалсаха гэжэ хараалагдана.

(Манай корр.).

ГОРОДЫЕ УҺААР ХАНГАЛГА

Улан-Удые уһаар хангаха хэрэгые эрхилхэ управлени (ахалагша инженерынь нүхэр Царев) городой ажалшан арадые үбэлэй үедэ таһалдуулалгүйгөөр уһаар хангахын тула энэ зундаа нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Жэшээлхэдэ, Кировэй, Ермаковой, Ранжуровай нэрэмжэтэ ба Восточная гэжэ үйлсэнүүдтэ уһанай ябаха трасс дулаалагдаһан, уһа үгэдэг 2 будка шэнэдхэн заһабарилагдаһан, 3 будкын дэргэдэ пожарна кран түхеэрэгдэһэн ба 11 тиимэ кран заһабарилагдаһан байха юм. Мүн бэшэшье олон хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Энэ октябрь һара соо уһанай ябаха бүхы трасснууд ба тэрээн дээгүүр байһан худагууд хүсэд дулаалагдахаар хараалагдана. Эдэ бүхы хүдэлмэридэ 85 мянган түхэриг гаргашалагдаба.

Е. РИНЧИНОВА.

Шэнэ врачууд ерэбэ

Иркутск, Ивановска, Казанска, Томско медицинскэ институдые энэ жэлдэ дүүргэжэ гараһан 20 шахуу врачууд манай республикада хүдэлмэрилхээр һаяхан Улан-Удэ ерэбэд.

Эдэ залуу мэргэжэлтэд аймагуудта хүдэлмэрилхээр гарахань.

ТҮҮХЭТЭ ДОКУМЕНТ ОЛДОБО.

Кяхтын краеведческэ музей болбол бурят-монгол арадай түрүүшын эрдэмтэн Доржи Банзаровай түрэһөөр 125 жэл болоһон ойе тэмдэглэлгэдэ бэлэдхэл хэжэ байха зуураа, музейн архив сооһоо тэрэ үедэ Троицкосавск городто баригдаһан ород монголнуудай һургуулиин техническэ план олобо. Энэ һургуулиие 1834 ондо Доржи Банзаров дүүргэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ байшаниинь хуушаржа үмхиржэ һалаһан байха юм.

Энэ план болбол һаяар музейдэ табигдаха юм.

Р. ТУГУТОВ.

Шэнэ автобусууд

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи автоуправлени болбол Горькиин нэрэмжэтэ автомобильна заводһоо 8 пассажирска автобусуудые һаяар абахань. Гадна тус автоуправлениин автомашина заһабарилха мастерской 2 хуушан пассажирска автобусуудые заһабарилжа дүүргэхэ болоо.

Музыкальна инструментнүүд

Республиканска культура ба гэгээрэлэй учреждени, һаяар Москваһаа музыкальна инструментнүүдые абахань. Тэдэнэй тоодо 3 баян, 9 полубаян, 70 гармошко гэхэ мэтэнүүд бии. Эдэ бүхы инструментнүүд хүдөөгэй социалистическэ культурын байшангуудта ба колхозой клубуудта эльгээгдэхэ байна.

(Манай корр.)

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТАРБАГАТАЙНХИД ЮУНДЭ ГЭЭГДЭНЭБ?

(ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой пленумһээ)

Тарбагатайда ВКП(б)-гэй айкомой ээлжээтэ VI пленум һаяхан боложо, ВКП(б)-гэй Областной комитедэй XXIV пленумэй дүнгүүд ба «Партиин ургалта ба ВКП(б)-дэ шэнээр орогшодтой партийно эмхидхэлэй ба партийно-политическэ худэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба партиин Обкомой тогтоолнууд тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Нэгэдэхи асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Балханов элидхэл хэбэ. Тэрэ хадаа Областной комитедэй пленумэй худэлмэриин дүн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөөд, өөрынгөө элидхэлэй ехэнхи хубида аймаг соогоо ябуулагдажа байһан ажахын ба политическэ удхашанартай худэлмэринүүд тухай тогтон хэлэбэ. Тус аймагай колхозуудта адуу мал үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй. Малай үхэхэ ба тэрээниие хулгайлха, үрихэ ябадалнууд үргэлжэлһээр байна. Адуу малдаа элбэгээр хүрэхэ үбһэ тэжээл тон хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ.

Тарянажалай талаар баһал иимэрхүү байдалтай. Пар хахалха ба хоёр дахин хахалха түсэбөө энэ аймаг дүүргээгүй. Ургаса хуряалга хангалтагүйгөөр ябажа байхаһаа гадна, олонхи колхозууд ба бригаданууд ехэхэн тооной таряа гээнэ.

Аймагай колхозууд таряа ба хүдөө ажалай бусад продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые удааруулна. Гүрэнтээ саг соонь тоосохын орондо, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэндэ харша ябадал гаргажа, таряа тушаалгые унжагайруулнад.

Хэрбээ партиин айкомой бюро, тэрэнэй секретарьнууд партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ худэлмэринүүдые шангадхажа, партийна эхин организацинуудта ходо-доо туһаламжа үзүүлдэг байгаа һаань, мүн хүдөө ажалые зүбөөр хүтэлбэрилөө һаань, эндэхи колхозууд нилээдгүй бухэжэһэн байха бэлэй. Теэд, ВКП(б)-гэй айком болбол өөрынгөө шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгадаггүй, заримдаа эһо тэдыгээр хүдөө ажахыда хүтэлбэри үгэдэг байһаниинь пленум дээрэ хатуу шанга шүүмжэлэлгын үндэһөөр элирүүлэгдэбэ. Партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой зарим хүтэлбэрилхы худэлмэрилэгшэд шүүмжэлэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлхэ ябадалые үргэнөөр хэдэггүй байһан юм.

Аймагай газартаряалангай таһаг ба тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Васильевай худэлмэриие шүүмжэлһэн «Бурят-Монгольская Правда» газетэдэ толилогдоһон статья зүбшэн хэлсэһэн ВКП(б)-гэй айкомой бюро ба аймгүйсэдкомой нэгэдэһэн заседани буруу шиидхэбэри гаргаһан байха юм.

Энэ шүүмжэлэлгэһээ ВКП(б)-гэй айкомой бюро болбол зүб ба үнэн сэхэ большевистскэ тобшолол хэжэ шадаагүй байшоо. Энээнһээ үндэһэлжэ хүдөө ажалай, ажаүйлэдбэриин ба бусад һалбаринуудай гээгдэнги байдалые усадхажа шадаагүй байба,—гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Саашадаа нүхэр Балхановай элидхэл тушаа нүхэд Попов, Ардалов, Дмитриченко, Вершинский ба бусад үгэ хэлэбэ. Эдэнэр болбол шүүмжэлэлгын еһоор өөрынгөө худэлмэридэхи дутуу дундануудые тэмдэглээд, ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой, аймагай гүйсэдкомой ба тэрэнэй таһагуудай худэлмэринүүдые шүүмжэлбэ.

Хоердохи асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Гаврилов элидхэл хэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы тогтоолнуудые баталан абаба.

Пленумэй худэлмэридэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Барабанов байлсаба.

И. ФЕДОРОВ.

ВЛКСМ-эй Городской рэйкомой конференци болобо

Һаяхан Улан-Удэ городой ВЛКСМ-эй Городской райкомой VI-дахи конференци үнгэргэгдэбэ. Энэ конференци дээрэ ВЛКСМ-эй Городской райкомой секретарь нүхэр Драгомерецкий болбол ВЛКСМ-эй райкомой худэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Нүхэр Драгомерецкий болбол өөрынгөө элидхэл соо ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй ба лекционно худэлмэринүүдэй комсомольско олонхи организацинуудта муу бэшээр эмхидхэгдэжэ байһаниие тэмдэглэбэ. Тэрэшэлэн һургуулинуудаар физическэ хүмүүжүүлгын худэлмэри хангалтатайгаар табигдаһан байна,—гэжэ хэлэбэ.

Гэбэшье, комсомольско зарим эхин организацинууд ВЛКСМ-эй обкомой XV-дахи ба Городской райкомой VII пленумүүдэй тогтоолые эрид шууд ба хэлбэришэгүйгөөр хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар муугаар худэлмэрилжэ байһаниинь конференци дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Жэшээлхэдэ, Кооперативна техникумэй ба Медицинскэ һургуулиин дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд хангалтагүй худэлмэрилнэ.

Нүхэр Драгомерецкиин элидхэл тушаа 26 хүн үгэ хэлэбэ. Үгэ хэлэгшэд хадаа ВЛКСМ-эй Городской райкомой худэлмэридэ байһан дутуу дундануудые шүүмжэлэлгээр элирүүлжэ, саашадаа худэлмэреэ һайжаруулхыень эрилтэ хэбэ.

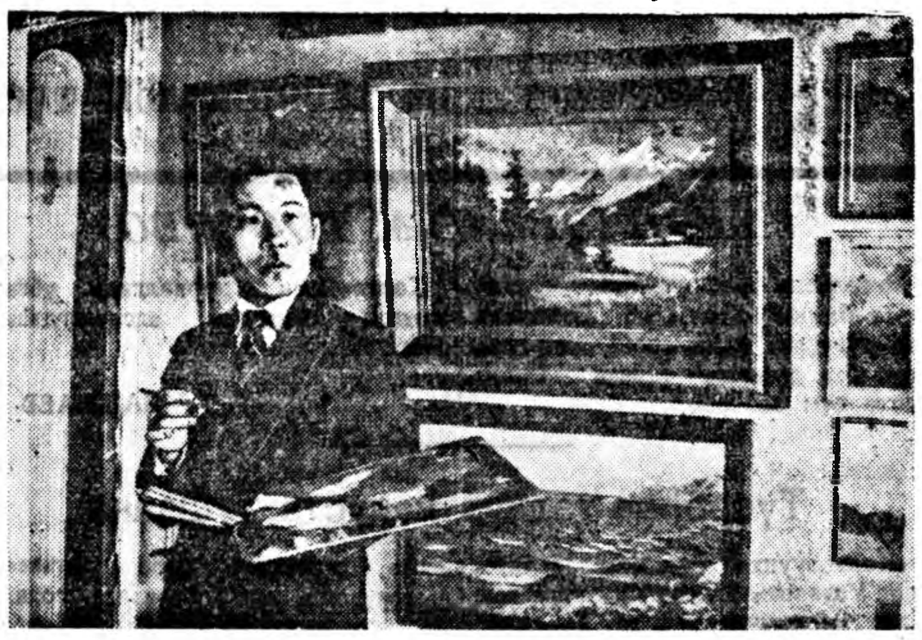
Конференциин һүүлээр ВЛКСМ-эй Городской райкомой I-дэхи пленум болобо. Пленум дээрэ бюрогой состав һунгагдаба.

ВЛКСМ-эй Городской райкомой нэгэдэхи секретаряар Я. А. Мухортов гэгшэ һунгагдаба.

Б. ШИРЕТОРОВ.

АЖАЛ-ЯБУУЛГЫНЬ 20 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Р. С. Мэрдыгеев

Роман Сидорович Мэрдыгеев болбол 1906 ондо үшөө 6 наһатай байхадаа галуу агнажа ябаһан ангуушадые Саржан гэжэ абга эгэшынгээ сундук дээрэ түһөөлжэ зураһан байгаа. Тэрээнһээ хойшо бишыхан Роман олон жэлнүүдэй туршада үргэлжэ элдэб юумэ һажаан зуража өөрынгөө дуратай мэргэжэлые һайнаар шудалхын тула оролдожо ябаа. 1925 ондо хүдөөгэй багшашье болоод ябахадаа зурааша болохоб гэһэн һаналаа орхингүй, эрхим зурааша болохын түлөө гараа нарижуулан, хүдөөгэй улаан булангуудые шэмэжэ, ханын газетэдэ зураха гэхэ мэтэ ниитын худэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг байһанаа мүнөө хөөрэдэг. 25 жэлээ хүсэжэ ябахадаа Роман Сидорович «Үглөөгүүр зуһаланда» гэжэ түрүүшынгээ зурагые шэрээр зураба. Энэ түрүүшынгээ зурагаар зоригжуулагдаһан Роман Сидорович зураашын замда гүйсэд орохо гэжэ шиидэбэ. Тингээд Иркутск городой уранһайханай мастерскойдо һурахаяа ошоһон байгаа. Тэндэ һуража гарһанһаань хойшо 20 жэл үнгэрөө. Энэ творческо үе соо нүхэр Мэрдыгеев 200 шахуу зурагуудые зураһан байна.

Нүхэр Мэрдыгеевэй эртын зурагууд сооһоо «Тайлган» ба «Газар борнойлжо байна» гэһэн зурагууд 1929 ондо «Красная Нива» гэжэ журнал соо хэблэгдэбэ. Мүн 1941 ондо интернациональна журнал соо «Байкал дээрэ үглөөгүүр» гэһэн зураг французска хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн гаршагтайгаар хэблэгдэжэ бүхы гүрэнүүдтэ тараагдаһан байха юм. Мүн нүхэр Мэрдыгеевэй зурагууд «Советское искусство», «Бурят-Монголой Үнэн», «Бурят-Монгольская Правда» гэжэ газетэнүүд ба журналнууд дээгүүр үргэлжэ хэблэгдэжэ байдаг. Энэ ушар нүхэр Мэрдыгеевэй тон бэрхэ уранзурааша байһыень элирүүлэн тэмдэглэнэ. Тэрэшэлэн Роман Сидоровичын зурагууд 1945—46 онуудта Москвада болоһон «Победа» гэжэ Бүхэсоюзна выставкын нэгэ филиалдань табигдаһан байха юм. Иигэжэ манай Бурят-Монголой мэргэжэлтэ уранзурааша нүхэр Мэрдыгеевэй зурагууд бүхы Союзай эрхим уранзураашадай зурагуудтай нэгэ зэргэдэ байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Роман Сидорович өөрынгөө творческо худэлмэриие улам эршэмтэйгээр дэлгэрүүлжэ, 21 портредүүд ба республикынгаа сэсэрлиг гоё нютагуудые харуулһан 2 зураг зураа. Тэдэ портредүүдэйнь тоодо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай геройнор Жамбал Тулаев, Цырен-Даши Доржиев ба бусад бии.

Нүхэр Мэрдыгеев гансахан уранзурааша бэшэ, мүн һайн агитатор байһанаа дайнай үедэ харуулба. Бурят-Монголой ВКП(б)-гэй Обкомой лекционно бюрогой ба уранзураашадай союзай даалгабаряар советскэ искусство тушаа нүхэр Мэрдыгеев олон дахин лекцинүүдые уншаһан байха юм. Мүн өөрөө хүдөө колхозуудта гаража түрүү зоной портредүүдые зурадаг ба клуб, улаан булан гэхэ мэтые шэмээхэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлдэг байгаа. Мүнөө Улан-Удэдэ баригдажа байһан уһа хааха дамбын архитектурна оформлени хэхэ хэрэгтэнь архитектор нүхэр Непороковтэ нилээд ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Гадна, залуу кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ нүхэр Мэрдыгеев тон анхаралтайгаар хандадаг.

Мүнөө нүхэр Мэрдыгеев Советскэ Союзай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, генерал-майор нүхэр Балдыновай портрет тон томоор зурахаар бэлэдхэл хэжэ эхилээ.

Эдэ бүгэдэ творческо ехэ худэлмэриинь манай Бурят-Монголой Верховно Соведэй Президиум тон дээрэ сэгнэжэ, 1943 ондо Роман Сидорович Мэрдыгеевтэ Бурят-Монгол АССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагшын нэрэзэргэ олгоһон юм.

Мүнөө Бурят-Монголой уранзураашадай союз нүхэр Мэрдыгеевэй творческо худэлмэриин 20 жэлэй ой тэмдэглэхын тула бэлэдхэл ябуулжа байна. Мүн энээндэ дашарамдуулан ноябриин 5-да нүхэр Мэрдыгеевэй 100 гаран эрхим зурагуудай выставкэ Бурят-Монголой Ленинэй орденто гүрэнэй театрта болохонь.

Е. РИНЧИНОВА

ЭДИБХИТЭЙ ДИРЕКТОР

Бичурын аймагай Заганай сомоной Шэбэртын гүйсэд бэшэ дунда һургуулиин директорээр нүхэр Ч. Митыпов гэгшэ 1935 онһоо хойшо худэлмэрилжэ байһанаа 1941 ондо армида мордоһон байгаа. Нүхэр Митыпов болбол өөрынгөө эдибхитэй худэлмэреэр багшанар, һурагшад ба арадай дунда хүндэтэй болоһон юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсажа, правительственнэ дээдэ шагналнуудта хүртөөд, нүхэр Митыпов 1946 ондо гэртээ бусажа ерээд, дээрэ нэрлэгдэһэн һургуулиингаа директорээр дахин худэлмэрилжэ байна.

Тус һургуулиин байшангуудта дайнай үедэ хэгдэхэ ёһотой зад, хэгдэжэ шадагдаагүй байһан капитальна заһабариие нүхэр Митыпов өөрынгөө эдибхи гаргажа, амжалтатайгаар заһуулаад, һуралсалай шэнэ жэлэй эхилэлтые һайнаар хангажа шадаа. Нүхэр Митыпов амаралтын үдэрнүүдтэ һурагшадаа эмхидхэжэ колхозой таряа хуряалгада ехэ туһа хүргэжэ байна.

Д. ЦЫДЕНЖАПОВ.

Орхигдошоһон уншалгын байшан

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной уншалгын байшан арад зоной культурна центр боложо шадаагүй.

Энэ уншалгын байшан муу бэшэ гэр байратай болбошье, тэндэ ямаршье культурно-гэгээрэлэй худэлмэри ябуулагданагүй. Энэ зунһаа хойшо гурба дүрбэн избач һэлгэһэн байха юм. Мүнөө избачгүй хаалтатай байна.

Уншалгынгаа байшангые үбэлэй үеын худэлмэридэ бэлэдхэхын ба избачтай болгохын түлөө тус сомоной совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Пуцуков), мүн аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг багаар анхаралаа табина.

Мүнөө уншалгын байшангай гэр дулаалагдаагүй ба газаагаа нэгэшье монсогор түлеэгүй байха юм.

Энэ уншалгын байшангые һэргээжэ, ажалшадай дунда культурна худэлмэриие һайжаруулхын тула аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагай зүгһөө тусгаар анхаралаа табиха шухала.

Г. ДАНЗАНОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Гомдолой книгэ суургатай байна

Ленинэй үйлсэдэ байдаг №2 аптекэһээ эм абахаяа ороходом, рецептыемни абаад, үдэшын 9 час хахадта ерэжэ абахат гээд талон үгэбэ. Үдэшэ үбэшэмни хүндэрһэн дээрэһээ эмдээ ондоо хүниие ябуулбаб. Аптекын худэлмэришэн аптекээ хаажа байхадань ошогшо хүн талониемни харуулжа, намайе ехэ үбшэн байнал, теэд 10 часта үшөө 15 минута дутуу байнал, эм үгыт гэбэ. Тэрэ хүниинь: «танай час гээгдэжэ ябана, бидэ өөһэдынгөө часаар худэлмэрилдэг зомди» гээд эм үгэнгүй аптекээ хаажархиба. Эльгээгшэ хүнэйнгөө бусажа ерэһэн хойно би аптекоуправленидэ ба аптекэдэ звонилжа ядаад, элүүрые хамгаалгын Министрын орлогшо нүхэр Резницкий гэгшэдэ болоһон ушарые звонилжо хэлээд, час асуухадам 10 час арай болоогүйхэн байна гэбэ. Нүхэр Резницкий намда туһалжа шадаагүй, юундэб гэхэдэ аптекэ тиигэжэ хаагдаһан байгаа. Тиигээд яахашье аргагүй эмгүй үлэбэб, халуумни 38,5 градус хүрэжэ байгаа һэн.

Үглөөниинь сентябриин 10-ай үглөөгүүр арай арайхан аптекэ хүрэжэ ошоод, кассирһаань гомдолой книгэ эрихэдэм, намруу гайхажа хараад, юун болооб гэхэдэнь ушараа хэлэбэб. Тиихэдэм кассир мүрөө хабшажа, гомдолой книгэ аптекые даагшада байдаг, теэд өөрөө мүнөө үгы байна. Ерэхынь хүлеэгты гэбэ. Теэд би суургатай книгын гаража ерэхые хүлеэхэ аргагүй байһан дээрэһээ гэртээ харяа һэм.

Үбшэн хүнүүдые эмээр саг тухайдань хангажа байха болгохо, часайнь түрүүлхые болюулха ба гомдолой книгые хаалтаһаань гаргуулха талаар редакци туһалха бээ гэжэ найдагдана.

Д. КОЛМАКОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэгээр хэмжээ абтаба

«Цыренов бригадирай ааша» — гэжэ статья манай редакцида Ярууны аймагһаа ерэһэн байна. Тус статья соо манай хүдөө бэшэгшэ нүхэр Содбоев болбол Үльдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир Базарсада Цыреновэй элдэб харша ябадал тухай бэшэһэн байгаа. Дурсагдаһан Цыренов болбол бригадир байха зуураа, колхозой үбһэхуряалгые тон муугаар ябуулһан ба бригадын худэлмэришэдэй дунда ямаршье эмхи-журамгүй байһан юм. Гадна хамтын хоол эмхидхэхээр асарһан мяха талхан Цыреновэй гараар иишэ тиишээ үригдэдэг байба.

Энэ статьягай үндэһөөр шалгаан үзэхэдэ, тэндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүд тон зүб байжа, Базарсада Цыренов гэгшэ худэлмэриһөө зайлуулагдаба. Мүн тэрэнэй хэһэн гэмтэ хэрэг тушаа материалынь мушхэбэрилгын газарта үгтэбэ гэжэ Үльдиргын сомоной түрүүлэгшэ манай редакцида мэдээсэбэ.

Идеологическа худэлмэриин хэмжээе үргэхэ!

Улан-Удэ городой интеллигенциин суглаан дээрэһээ

Һаяхан Улан-Удэ городой интеллигенциин хамтын суглаан болобо. Энэ суглаанда бүгэдэ дүрбэн зуу шахуу хүн ерэһэн дээрэһээ манай интеллигенци болбол идеологическа худэлмэридэ хэды ехэ һонирхолтойгоор хандадаг байһаниинь харагдана.

«Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнууд тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр А. А. Ждановай элидхэл тухай ба советскэ интеллигенциин зорилгонууд тухай ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин хэрэгые эрхилэгшэ секретарь нүхэр А. Я. Казаков элидхэл хэбэ.

Социалистическэ идеологи болбол дайсаниие илаһан илалтымнай асарһан ехэ хүсэтэй тулгуури болохо үгэһэн байна. Тиин мүнөө советскэ оронойнгоо саашадаа хүгжэжэ байхада идеологическа худэлмэриие эрид һайжаруулха, улам үргэдхэхэ еһотойбди, тэрэ хадаа түүхэтэ зорилгонуудаа бэелүүлхэдэмнай шухала удхашанартай байна гэжэ гүнзэгы удхатай элидхэл соогоо нүхэр Казаков онсолон тэмдэглэбэ.

Ажалшан арадые коммунистическэ сурталаар хүмүүжүүлхэ, замдаа тохеолдоһон ямаршье бэрхэшээлнүүдһээ тонхарингүй шууд дабажа гарахаар тэдэниие зоригжуулха хэрэгтэй. Тэдэнэрые һэргэлэн хурсаар ба үнэншэ сэхээр, социализмын үйлэ хэрэгэй түлөө сусаршагүйгөөр жүдхэн оролдохоор һургаха шухала. Иимэ маша ехэ харюусалгатай ба хүндэтэ үүргэнүүд хадаа советскэ обществын түрүү отряд болохо интеллигенциин шухала зорилгонууд болоно. Эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула советскэ интеллигенци хадаа түбхын түрүүндэ марксистско-ленинскэ гүн гүнзэгы теореор бэеэ зэбсэглэхэ зэргэтэй гэжэ нүхэр Казаков дахин дахин һануулба.

—«Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнууд тухай», «Драматическа театрнуудай репертуар ба тэрээниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай», мүн «Большая жизнь» гэжэ кинофильм тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолнууд болбол политическэ ба теоретическэ угаа ехэ удхашанартай байжа идеологическа бүхы худэлмэриие саашадань үргэдхэхэ ба дээшэлүүлхэ манай дайшалхы программа мүн болоно.

Нүхэр Казаков болбол манай Бурят-Монгол республика дотор ябуулагдажа байгаа идеологическа худэлмэриин алдуу ба дутуунуудые элирүүлэн харуулжа, тэдээниие усадхаха хэмжээнүүдые тодорхойгоор зааһан ба энэ худэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулха талаар интеллигенциин зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Элидхэлшэ хадаа манай республикын уранзохеолшодой, уранзураашадай союзуудай ба композиторнуудай худэлмэриин хангалтагүй байһыень шүүмжэлбэ.

Уранзохеолшод С. Метелица ба Ч. Цыдендамбаев гэгшэд социалистическэ байдалые буруугаар харуулжа, харша зохеолнуудые бэшэһэн байна. Уранзохеолшо нүхэр Н. Балдано һүүлэй зургаан жэлэй турша соо мүнөө сагые тон бага харуулжа, хуушан саг тээшэ ехээр татуураа. Энэ ябадал хадаа гансашье Балданогой бэшэ, харин зарим ондоошье уранзохеолшодой худэлмэридэ үзэгдэнэ гэжэ нүхэр Казаков тодорхойлно.

—Идеологическа фронт дээрэ гараһан бүхы алдуу ба дутагдалнуудай гол шалтагаанинь хадаа большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые мохоодуулһан, марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалалгада хүсэд анхарал табигдаагүй байһан ябадалда оршоно. Энэ алдууе саашадаа ябашье тэсэжэ болохогүй.

Нүхэр Казаковой элидхэл тушаа оройдоо хэдэн хүн үгэ хэлэбэ. Эхин түрүүн үгэ хэлэһэн уранзохеолшо Намжил Балдано мүнөө сагай байдалһаа холодожо, үнгэрһэн үеруу татууржа зохеол бэшэдэг байһанаа буруу гэжэ шууд мэдэрбэ. Саашань залуу уранзохеолшо Д. Дондокова гэгшын бэшэжэ хэблүүлһэн «Хоер дуран» гэжэ номые эрид шүүмжэлбэ. Энэ ном соо ороһон шүлэгүүд хадаа социалистическэ ямаршье идеягүй, хооһон шанартай, балар ба гүйхэн удхатай байһан дээрэһээ уншагшадые, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэгтэ ямаршье туһа нэмэри үгэжэ шадахагүй байна. Зохеолшо хадаа өөрынгөө инаг дуранай мананда төөреэд, саашань холуур гүнзэгыгөөр хаража шадаагүй гэжэ оратор тэмдэглэбэ.

—Энэ номые хэблэжэ гаргаһан Бургиз болбол өөрынгөө худэлмэришэн Дондоковагай һэшхэлые тэбшэхэ, тэрэниие гомодхоохогүй гэһэн дээрэһээ иигээ бэшэ гү? Энэ номые хэблэжэ гаргаһанай түлөө Бургизай директор нүхэр Бимбаев ба Бурлитогой начальник нүхэр Пивоваров гэгшэд харюусаха зэргэтэй,—гэжэ нүхэр Балдано тэмдэглэбэ.

Арадай гэгээрэлэй Министр нүхэр Цыганков һуралсалай учебнигүүдэй шанарые һайжаруулха тухай тоггожо хэлэбэ. Мүн манай багшанар үхибүүдые коммунистическэ сурталаар хүмүүжүүлхэ гэһэн арюун үүргэтэй гээшэ. Тиигэбэшье зарим багшанар, илангаяа хүдөөгэй багшанар өөһэдынгөө эрдэмые дээшэлүүлхэ талаар юушье хэнэгүй. Марксизм ленинизмые шудалдаггүй, газетэ ба журналнуудые уншадаггүй ябадал олоор үзэгдэдэг гэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн нүхэр Цибудеев шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые тон үргэнөөр ябуулха шухала гэбэ. Саашань хэлэхэдээ, манай уранзохеолшод болбол хоорондоо нягта барисаагүй, өөһэд-өөһэдынгөө зохеолнуудые уншалсадаггүй, бэе бэеынгээ алдуу дутуунуудые шүүмжэлэлсэдэггүй, тэдээнэй зохеолнуудые уншагшад ямараар сэгнэнэб гэжэ һонирходоггүй гэбэ.

—Манай интеллигентнүүд хадаа өөһэдынгөө уранзохеолшодой зохеолнуудые уншадаггүй, шүүмжэлэл сэгнэлтэ гаргадаггүй.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Хоца Намсараев өөрынгөө дэлгэрэнгы үгэ соо уранзохеолшодой дутуу дундануудые ехээр шүүмжэлбэ. Өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, гуурһануудаа хурсадхаха, марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалха талаар уранзохеолшод нэтэрүү һайнаар худэлмэрилнэгүй. Тэдэнэр өөһэд хоорондоо нягта холбоогүй байна. Хүдөөгэй арадай хэлсэдэг хэлэнэй баялигые онсо һайнаар мэдэдэггүй ба мэдэхые оролдодоггүй байна.

—Нэгэ нэгэнэйнгээ бэшэһэн зохеолнуудые сугларжа шүүмжэлхэ, хэлсэхэ, сэгнэлтэ үгэхэ ябадал ехэ дутамаг. Тиихын орондо зохеол бэшэжэрхёһоор лэ тэрэнээ бушуухан хэблүүлхэ гэжэ оролдодог. Жэшээлхэдэ, Г. Цыденжапов хоер пьесэ бэшээд, тэрээнээ уранзохеолшодто үзүүлэнгүй, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ивановто уншажа үгөө юм гэлсэдэг. Намжил Балдано өөрынгөө гансахан лэ пьесые уранзохеолшодой үзэмжэдэ табяа. Жамсо Тумунов өөрынгөө «Сүхэ Батор» гэжэ поэмые, Ч. Цыдендамбаев өөрынгөө зохеолнуудые ВКП(б)-гэй Обкомой пропагандын талаар секретарь байһан Санжиевай запискатай ерэжэ, Бургизээр хэблүүлээ һэн.

—Уранзохеолой шанарые һайжаруулха, уранзохеолшодой шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон шухала зэбсэг болохо шүүмжэлэлдэ зарим уран зохеолшод ехэ дурагүй. Жэшээлхэдэ, дайнай үедэ нүхэр Тумуновай нэгэ номой редактор байгаад, бага заһабари оруулхадамни Тумунов хадаа ехэ уурлажа: «тиигэбэл энэ минии зохеол бэшэ, танай өөрынтнай зохеол болог» гээ һэн. Чимит Цыдендамбаев баһа тиимэ зантай. Тэрэ хадаа «Суглаанай зарһаа» бүри урда бүтэхэгүй зохеолнуудые бэшэдэг байһан юм. 1941 ондо «Гитлер зверинец соо» гэһэн шүлэг бэшээ һэн. Тэрээн соогоо Гитлерэй хашхархада тэндэ байһан һармагшанууд хуу гүйлдэшэбэ, модондо гарашаба гэжэ бэшэһэн байхадань, энэшни ямар ушартай юм, һармагшангуудшни хэд юуд гээшэб гэжэ асуухадамни, Цыдендамбаев уурлаа бэлэй. Энэ шүлэгые шүүмжэлһэн статья бэшэжэ «Бурят-Монголой Үнэн» газетын редакцида үгэһэмни гарагүй һэн. Цыдендамбаев «Суглаанай зар» гэжэ шүлэгөө газетэдэ гаргаад байхадань, тэрэ доро тэрэниие шүүмжэлһэн статья бэшэһэмни мүнөөшье болтор гаргаагүй, гэжэ нүхэр Намсараев шүүмжэлбэ.

—Театр, радио болон композиторнууд арад зонһоо таһаршанхай, гэхэдэ болоно. Иимэ дээрэһээ тэдэнэр хадаа арадай эрилтэнүүдые хангажа шаданагүй. Радиогоор бурят дуунай концерт дамжуулхадань буряадаараашье, татаараашье, ямараашье дуулажа байһаниинь зондо хүсэд ойлгогдохоо болишоо. Үниинһөө хойшо «Үншэн сагаан ботого», «Сэнхирлэнхэн харагдана», «Улаахан зандан» гэжэ хэдыхэн дуунуудые шэхэнэй хашартар дабтажа байдаг.

Театрай, уранзураашадай болон композиторнуудай худэлмэриин дутуу дунданууд тухай элидхэл соошье, ораторнуудай үгэ соошье яһалаар хэлэгдэһэн байбашье һаань, тэдэнэрэй зүгһөө бодожо үгэ хэлэхэ хүн нэгэшье байбагүй.

Городой интеллигенциин энэ түрүүшын суглаан идеологическа худэлмэриие эрид һайжаруулхын тула хэгдэхэ шухала хэмжээ ябуулганuудые хараалһан тогтоол баталжа абаад, саашадаа сугларжа байхабди гэжэ хэлсэн тараба.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ БЭШЭДЭГГҮЙ ГАЗЕТЭНҮҮД

...ай жэлнүүдтэ, илангаяа ...рэгэй үедэ манай большев... партиин зэргэдэ Эхэ оро... патриодууд—Улаан Ар... ба Уһан-Сэрэгэй флодой ...үүд, түрүү хүдэлмэришэд, ...игууд ба советскэ интелли...үүд тон олоороо ороһон бай... ...ай областной партийна ...изациин гурбанай хоёр ху... 1941-1946 онуудта партида ... залуу коммунистнууд бо...

...ентэй дашарамдуулан залуу ...истнуудые большевистс... хүмүүжүүлхэ хэрэг партий... ...изацинуудай эгээн шухэ... ...лгонуудай нэгэниинь боло... ..., газетэнүүд болбол энэ ...онь партийна организаци... ...айхабтар ехэ туһаламжа ...а үүргэтэй байһаниинь мэ... ...Аймагай, городской болон ...кой газетэнүүд болбол за... коммунистнуудай полити... теоретическэ һуралсал ту... ...дэнэрэй өөһэдынгөө үүргэ... ...э хэрзэргээр бэелүүлжэ ... тухай хододоо бэшэжэ ...еһотойбшуу.

..., аймагуудай, городской ... заводской газетэнүүдэй энэ ... хэблэжэ гаргаһан номер... ...е хаража үзэхэдэ, зарим ...үүд хадаа энэ тон шухала ...йна асуудалые хангалтагүй... өөһэдынгөө хуудаһануудта ... толилдог байна.

„...большевистские темпы“ гэ... ...П(б)-гэй Мухаршэбэрэй айко... ...аймгүйсэдкомой орган боло... ...эл газетые (редакторынь нү... ...ерелыгин) абаад үзэе. Энэ га... ...даа үнгэрэ гшэ8 һарын тур... хэблэн гаргаһан 46 номер... ...партийна һуралсал ба залуу ...истнуудые хүмүүжүүлх... ...абяа аниргүй үнгэрһэн бай... Тус газетэ болбол партийна ...йдал тухай асуудалнуудые ... бэшэнэ. Гэбэшье, энэ 46 ... соогоо партийна ажабайдал... ...а хамаадамаар оройдоо 5 ...спонденци толилһон байха ...

... тэрэшэлэн „Закаменская ...“, „Баргузинская Правда“, ...ский колхозник“ болон бу... ...магуудай газетэнүүд болбол ... коммунистнуудые идейно ...ческэ талаар хүмүүжүүлхэ ...лые үргэлжэ тойрон гара... ...шалтай. Эдэ газетэнүүд ... залуу коммунистнуудай ...сал тухай ба тэдэнэрые ... гэжэ политическээр хү... ...үлжэ байдаг тушаа нэгэ... материал бэшээгүй байхаһаа ..., залуу коммунистнууд ту... ...ойдоошье абяа анир гараа ...йха юм.

...урын аймагай «Ленинский ...» гэжэ газетэ коммунистнуу... марксистско-ленинскэ һурал... ...һан «Правда» газетын тү... ...шэгые дам абажа толилоод, ...уудалаар өөрынгөө зүгһөө юушье бэшээгүй байха юм. Байкало-Кударын аймагай газетэ (редакторынь нүхэр **Баторов**) гансахан лэ республиканска ба центральна газетэнүүдтэ толилогдоһон корреспонденцинүүдые дам абажа бэшээд энэ асуудалые хизаарладаг заншалтай.

Тус газетэ болбол энэ оной февралиин 5-айнгаа номерой бүхэли хуудаһан дээрэ худалдаа-наймаан ба ажаһуудал тухай бэшэһэн байгаа. Зүгөөр, энэ тон шухала асуудал гээшэ. Гэбэшье, партийна ажабайдал тухай энэ газетэ тон багаар бэшэдэг юм. Энэ номер соогоо столово, пекарни, парикмахерска болон магазинуудай хүдэлмэри тухай бэшэхэдээ, тэрэнэй хүдэлмэрилэхи дутуу дундануд тушаа буруу тобшолол хэжэ, тус газетэ болбол өөрынгөө үүргые багадхаһан байнабшуу.

Ленинградска журналнууд тухай гаргагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолһоо абахада, энэ мэтын асуудалнуудаар бүхэли хуудаһан дээрэ бэшээд, партийна ажабайдалые мартаһан ябадал хадаа саашадаа ябашье гэсэшэгүй байна.

Недели соо гурбан удаа хэблэгдэн гаргагдадаг „Стахановская вахта“ гэжэ газетэ залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые баһал багаар бэшэнэ. Энэ жэл соо гаргаһан 85 номер соогоо тус газетэ болбол „Партийна ажабайдал“ гэһэн асуудалаар оройдоо хоёр корреспонденци бэшээ. Тус газетэ болбол „Идейнэ хэмжээгээ хэлбэри шэгүйгөөр дээшэлүүлхэ“ гэжэ сентябриин 10-да ба „ВКП(б)-гэй историин хураангы курс шудалалгада ехэхэн анхаралаа табиха“ гэжэ апрелиин 6-да гараһан номернууд соогоо бэшэһэн байгаа. Теэд эдэ материалнууд соогоо залуу коммунистнуудай зүгһөө марксистско-ленинскэ теориие хэрзэргээр шудалжа байһан ба партийна организацинуудынь залуу коммунистнуудай һуралсалые ямараар эмхидхэжэ байһан тухай нэгэшье үгөөр бэшээгүй үнгэрһэн байба.

Өөрынгөө зэргэдэ шэнээр орогшодой идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа манай парти саг үргэлжэ анхаралаа табидаг байна. „...Һүүлэй үедэ партида ороһон ВКП(б)-гэй бүхы гэшүүд ба кандидадуудые марксистско-ленинскэ һуралсалда бараниинь хабаадуулха“ гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой, горкомуудай ба айкомуудай бюронуудые партиин Обкомой 24 пленум уялгалһан байна.

Партиин Обкомой энэ тогтоолһоо аймагуудай, городуудай ба заводуудай газетэнүүд болбол зүб тобшолол хэжэ, энэ асуудал тухай хододоо бэшэжэ, партийна комитедүүдтэ халуун туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

...ашадай союзай обкомой ку... ...ада Эсэгэ ороноо хамгаал... ...йнай инвалидуудай поликли... һаяхан һонирхолтой концерт ...ба. Тус культбригадын дуу... ...эд Игошина, Левицкая ба ...цкая гэгшэд советскэ хүгжэмшэдэй бэшэһэн шэнэ дуунуудые гоёор дуулаһан байна.

Мүн Есаулова ба Черепанова гэгшэд ретмическэ хатарнуудые уянгатайгаар хатарбад.

Е. ПАХУТОВА.

Манай республикын ажалшад! Агуу ехэ Октябрьска Революциин XXIX ойдо зорюулан социалистическэ мүрысөөнэй дүлые улам ехээр бадараалжа, үйлэдбэриин шэнэнүүд амжалтануудые түйлагты!

★

ГУРБАН ХҮНЭЙ ОРОНДО

Улан-Удын судно заһабарилгын заводой механическа цехын түмэршэ дархан И. Иванов гэгшэ 8 һарын турша соо гэхэ гү, али август һарада жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө тус цехын түмэршэ дархашуулай амаралтада гараад байхадань, нүхэр Иванов өөрынгөө балташан Высокийтэй хамта хүдэлмэрилжэ, гурбан түмэршэ дархашуулай бүтээхэ үдэрэй даалгабариие үдэр бүхэндэ дүүргэжэ байна.

Иигэжэ түмэршэ дархан Иванов үйлэдбэриин үндэр бүтээсые түйлана.

Кочегар Верендеевэй үүсхэл

Кочегар Верендеев «Ударник» пароходой командада хүдэлмэрилжэ эхилһээр хэдэн жэл болоо. Энэ үе соо нүхэр Верендеев өөрынгөө ажалда үнэн зүрхэнэй оролдолго гаргажа, машинын частиие саг үргэлжэ сэбэрээр байлгадаг ба машина хүдэлгэхэ ууралай хэмжээе хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Тиихэтэеэ хамта, пароходой түлеэ түлишые гамтайгаар хэрэглэжэ, хэдэн олон кубометр түлишэ арбилһан байна.

Һаяхан үнгэрһэн командынгаа хамтын суглаан дээрэ нүхэр Верендеев Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе эмхидхэе гэһэн дурадхал хэжэ, өөрөө тодорхой уялгануудые абаба.

И. ШАЛИМОВ.

Залуу стахановецуудай зүблөөн үнгэрбэ

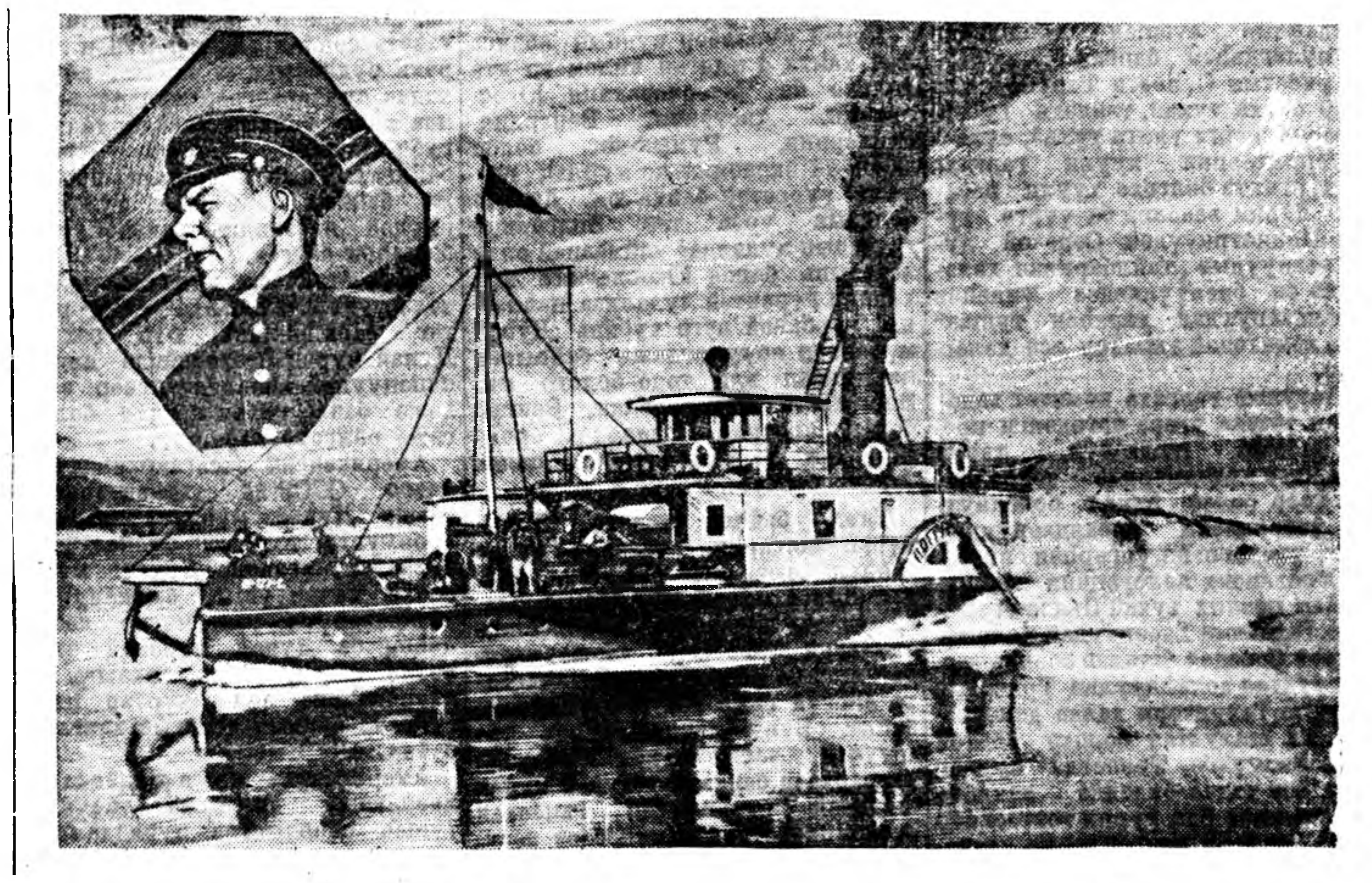
Һаяхан Улан-Удэ городой Заводской районой залуу стахановецуудай зүблөөн боложо, тэрээн дээрэ шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб гүйсэдхэлгэдэ залуушуулай хабаадалга гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Һүүлээрынь эндэ суглараһан залуу стахановецууд шэнэ табанжэл соо хараалагдаһан агууехэ зорилгонуудые гүйсэдхэхэ хэрэгтэ эдибхитэйгээр хабаадажа Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ барандаа оролсохые районой бүхы залуушуулые уряалһан хандалга бэшэг абаба.

Энэ зүблөөндэ хабаадалсаһан Гүрэнэй заводой залуу стахановецууд Мухтарулин, Ведерников, Баженов, паровозо-бүтээлгын заводой слесарьнүүд Румянцев, Молодых, Иваницкий «Металлширпотреб» заводой комсомолецууд-токарьнууд Бушев, Расщупкин гэгшэдтэ ВЛКСМ-эй Заводской районой Хүндэлэлэй Грамотануудые барюулһан байна.

Д. БАЗАРОВ.

★ ★ ★

Байкало-Селенгинскэ пароходствын «Пограничник» пароходой команда уһан замай навигациин эхилхэһээ хойшо һараһаа һарада ашаа шэрэлгын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэдэг байна. Мүнөө тус пароходойхид үнгэрһэн һара соо 2960 тонно ашаа шэрэхэ түсэбтэй аад, 3061 тонно шэрэжэ, ССР Союзай гол мүрэнэй транспортын Министерствын Бүхэсоюзна гурбадахи зэргын мүнгэн шан абаба.

Пароходой командын гэшүүд жэшээтэ һайнаар ба эдибхи зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ. Капитаниинь нүхэр Васильев гэгшэ 12 жэл соо уһан замай флотдо, тэрэнэй 8 жэлыень тус пароходой штурвал барина. Нүхэр Васильев бассейнын коллективүүдэй дунда ехэ хүндэтэй болоһон хүн юм. Хаана аюул болоноб, хаана бэрхэшээлнүүд тохеоллоноб үдэр һүнишье өөрсэгүй капитан Васильев хододоо капитанска мостик дээрэ ажал хүдэлмэреэ эмхидхэжэ байдаг.

Мүн тэрэшэлэн механик Минеев болбол ажалай эмхидхэлые зүбөөр табидаг, пароходой механизмые эрхимээр заһабарилжа, тэрэнээ һаадгүйгөөр ябалга хододоо хангадаг байна. Тиихэтэеэ хамта, пароходой частиие саг үргэлжэ сэбэрээр байлгадаг магтаалтай болоһон механик юм.

Эндэ ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандажа, имагта стахановска методээр хүдэлмэрилжэ, «бассейнын эрхим хүдэлмэришэн» гэһэн нэрэзэргэ ологшод олон бии.

Мүнөө коллективэй гэшүүд үнгэрһэн һарануудта түйлаһан амжалтануудаа улам бэхижүүлхэ ба олошоруулха зорилготойгоор октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе уһан замайхидай дунда үүсхээд, өөһэдөө тодорхой уялгануудые абаба.

Зураг дээрэ: «Пограничник» пароход замда ябана, зүүн гарһаа—пароходой капитан Васильев.

О. Зеккиин фото.

Комсомольско-залуушуулай бригадануудай амжалтанууд

Балаганскиин бригадада улаан туг барюулагдаба

Улан-Удын ажаүйлэдбэриин предприятинууд ба зам харилсаан дунда комсомольско-залуушуулай бригаданууд ажалай бүтээсээр, эмхидхэл ба заршам гуримаараа онсо шалгардаг байха юм.

ВЛКСМ-эй горком болбол һаяхан бүхы бригаданууда хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй сентябрь һарын дүнгүүдые гаргаба. Тэрэ мүрысөөндэ 182 комсомольско-залуушуулай бригадын 376 комсомолецууд ба 895 союзнабэшэ залуушуул хабаадалсаһан байгаа. Комсомольско-залуушуулай 115 бригаданууд 9 һарын ажалай даалгабариие үлүүлэн дүүргэһэн байба.

Улан-Удын мяханай комбинадай мяха болбосоруулдаг цехын нүхэр Балаганскиин хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригада сентябрь һарада ажалай даалгабариие 107 процент гүйсэдхэбэ. Бригадын гэшүүдэй олонхидынь ажалай бүтээсые үдэр бүридэ 250—300 процент хүртэр дээшэлүүлэн, шанарыень нилээд һайжаруулһан байна. Тиихэтэеэ хамта тэдэнэр олониитын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Улан-Удын депогой № 2771 паровозой комсомольско-залуушуулай бригада ахалагша машинист нүхэр Богинскиин хүтэлбэри доро үнгэрһэн һарада баһал һайн амжалтануудые түйлаа. Энэ бригадынхид паровозоо сүүдхэ соо дунда жэшээгээр 381 километр гүйлгэхэ нормотой аад, 512 километртэ гүйлгэбэ. Тиихэ зуураа 2862 килограмм горючи алмаһан байха юм. Мүнөө тэрэ бригадынхид октябриин урда тээхи мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Үргэн хэрэглэлэй эд хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг ба хүдөө ажахын машинануудай частьнуудые үйлэдбэрилдэг Гүрэнэй заводой цехтэ хүдэлмэрилжэ байгаа нүхэр Емельяновагай бригадын гэшүүд сентябрь һарын даалгабариин 328,4 процент, Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой нүхэр Бычинагай бригада 270 процент, «главлесомеханизациин» нүхэр Шестаковой бригада 242,6 процент дүүргэжэ, ажалай һайн амжалтануудые түйлаһан байна.

Ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн тэдэ комсомольско-залуушуулай бригадынхидай түрүү дүй дүршэл хадаа бүхы комсомолецуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, үнэ сэнгыень химдаруулха хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ эзэлһэн байна.

Мүнөөдэр тэдэ залуушуул октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, үшөө эршэтэй шанга ажал эмхидхээд байна.

ВЛКСМ-эй горком үнгэрһэн һарын дүнгүүдые тодорхойлхо зуураа, Улан-Удын ажаүйлэдбэриин предприятинуудта ба зам харилсаан дээрэ хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ мяханай комбинадай нүхэр Балаганскиин ударидадаг бригада илажа гараа гэжэ тоолоһон байна. Тиихэтэеэ хамта тэрээндэ ВЛКСМ-эй горкомой дамжуулгын Улаан тугые барюулха, «городой комсомольско залуушуулай эрхим бригада» гэһэн нэрэ олгоод, ВЛКСМ-эй горкомой хүндэлэлэй книгэдэ бэшэхэ гэжэ шиидэбэ.

Сүүдхэ соо 400 пар валенка үйлэдбэрилдэг болохо

Улан-Удын һээы дараха фабрикын коллектив болбол республикынгаа ажалшадые дулаан гуталаар хангахын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Тус фабрика һээы хаталгын, даралгын, сэбэрлэлгын цехүүд ба котельнэ цехые шэнээр барижа дүүргэхээ байна. Эдэ бүхы хүдэлмэриин хүсэд дүүргэгдээд байхада, тус фабрика үдэр бүхэндэ 400 паар валенка үйлэдбэрилхэ аргатай болохо юм. Мүнөө энэ фабрика үдэр бүхэндэ 250 паар валенка үйлэдбэрилдэг байна.

Е. РИНЧИНОВА.

Инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй зүблөөн

Улан-Удын кирпиисын заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэрбэ. Тус зүблөөн дээрэ заводой ахалагша инженер нүхэр Матханов «үйлэдбэрилдэг продукциингаа шанарые һайжаруулха тушаа» гэһэн элидхэл хэлэһэн байна. Мүн тэрэ суглаан дээрэ сугларагшад кирпиисэ баридаг шабарайнгаа составые яажа һайжаруулха тушаа хөөрэлдэбэд.

Эдэ аймагууд элбэг арһа тушааба

«Заготживсырьегой» системын эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдтэ элбэг ехэ ангай ба малажалай арһа бэлэдхэхэ гэһэн эрилтэ табигдана. Энээниие бэелүүлхын түлөө энэ һалбариин коллективүүд эршэтэй шагга хүдэлмэри эмхидхэжэ, үнгэрһэн хахад жэлэй туршада бэлэдхэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ талаар һайн амжалтануудые түйлаһан байгаа.

Тиин, тэдэнэр гурбадахи кварталай түсэб ангай арһа тушаалгаар 116,4 процент, малай арһа тушаалгаар 107 процент дүүргэжэ, элбэг ехэ арһа бэлэдхэхэ арга нүхэсэл түйлаһан байна. Тэрээнтэй хамта, бусадшье түүхэй эдлэлнүүдые худалдажа абаха түсэбүүдые холо үлүүлэн дүүргэбэ.

Байкало-Кударын аймагай бэлэдхэлэй конторо (директорынь Мурашев) эгээл богонихон болзор соо эбэртэ малай томо арһа тушаалгаар түсэбөө 740 процент, жэжэ арһаар 332 процент дүүргэбэ. Ой тайгаар баян Прибайкальска аймагай ангуушад ангай арһа тушааха түсэбөө 598 процент дүүргээ. Улан-Удын, Баргажанай, Түнхэнэй ба бусад райконторонуудай коллективүүд ан үсхэбэрилхэ, арһа тушааха түсэбүүдээ холо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү бэлэдхэлшэдэй тоодо ябалсана.

Тиибэ яабашье, Курумканай аймагай «Заготживсырьегой» конторо (директорынь Колмаков) гурбадахи кварталайнгаа түсэб хэлэшэгүй муугаар гүйсэдхэжэ, хамагай хойно гээгдэжэ ябана. Энэ конторо малай арһаар арайхан 29,2 процент, ангай арһаар 39,9 процент дүүргэбэ.

Мухаршэбэрэй (директорынь Карманов), Ториин (директорынь Перетолчин), Кяхтын бэлэдхэлэй конторонуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриие обор нобшоор ябуулжа, гурбадахи квартал соо өөдтэй юумэ хэбэгүй.

Тиимэһээ эдэ аймагуудай бэлэдхэлэй конторонуудай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө харюусалгата хүдэлмэриие үндэһөөрэнь һайжаруулжа, ангуурияа сезон соонь эхилжэ, бүхы ангуушадай ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэдэй хүсые элсүүлжэ, уялгата түсэбүүдээ заатагүй гүйсэдхэхэ еһотой.

Б. ДАНСОРУНОВ.

ПОЭТ АНАТОЛИЙ ОЛЬХОН—УЛАН-УДЭДЭ

...һаяхан Иркутск городойхид ... поэт Анатолий Ольхоной ...зохеол бэшэжэ эхилһээр хорин ...йсэһэнэйнь ойе тэмдэглэбэ. ...лий Ольхон болбол бүхы ...тэ мэдээжэ поэт болотороо ... ута замые дабажа гараһан ...

...ай бэшэһэн түрүүшын шүлэ... 1926 ондо Вологдада комсо... ...газетэдэ хэблэгдээ һэн. Тэ...һаа хойшо Анатолий Ольхон ...хорёод гаран номуудые зо... Тэрэнэй поэт болоходо, бэеэ ...ябадалдань элитэ уранзо... Эдуард Багрицкий гэгшэ ...ай туһаламжа үзүүлһэн ... Эдуард Багрицкий болбол ...ий Ольхоной эгээл түрүүшын ...редактироваһан байха юм. ...лий Ольхон хадаа Советскэ ...тухай гол түлэб бэшэдэг ...нэй зохеолнуудайнь дээжэ «Енисейн домог» гэжэ поэ... ...советскэ арадуудай инаг баг... ...линда зорюулагдаһан байха ...

«Аглаг уужам Сибирьтэ
Алдарта Сталинай хэрэгые
Арадууд магтан суурханал».

...лий Ольхон болбол номин ...Байгал далайе, хурдан түргэн ... Ангара мүрэниие ба Си... ...арад зоной социалистическэ ... магтан дуулахаһаа гадна ...а манай агууехэ Эхэ оронойхи ...то холын хизаарнуудые ом... ...айшаан бэшэдэг байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Анатолий Ольхон нилээд оролдосотойгоор ажаллаба. Харатан бузар немецүүдые гам хайрагүй сохижо ябаһан манай баатар Улаан Армиин алдар габьята хэрэгүүд Анатолий Ольхоной дуунайнь аялгые хурсадхажа байгаа. Омог дорюунаар дайсантай тулалдажа ябаа байлдагшад-сибирэйхидэй шэн зорилгыень магтажа:

Сибирэйхид ямаршье дайнда
Сэсэглэмэ ороноо хамгаалхал,
Добтолхын захиралта абахадаа
Дорюунаар эрмэлзэн тулалдахал, гэжэ Анатолий Ольхон дуулана.

Немецүүд ба японецуудые бута нуга даража, илалтаар дайгаа дүүргэһэн советскэ арадуудай Сталинска табанжэлые бэелүүлхын түлөө оролдожо байгаа алдарта үдэрнүүдтэ Анатолий Ольхон шэнэ шэнэ зохеолнуудые бэшэжэ байна.

Оршуулгын талаар Анатолий Ольхоной хэһэн ажалые тэмдэглэхэ шухала. Нүхэр Ольхон якутска хэлэнһээород хэлэн дээрэ оршуулжа, хэдэн номуудые гаргаһан байна. Гадна Анатолий Ольхон болбол мүн бурят хэлэнһээ ород хэлэн дээрэ оршуулдаг байна. Тэрэнэй оршуулһан Хоца Намсараевай хэдэн шүлэгүүд ба Намжил Балдановой «Байгалай загаһашад» гэжэ пьесэ ород хэлэн дээрэ муу бэшээр оршуулагдаһан байна. Гадна Анатолий Ольхон болбол Цэдэн Галсановай «Павел Балтахинов», Шираб Нимбуевай «Байкал» гэжэ поэмэнүүдые оршуулха түсэбтэй. Энэнь манай Бурят-Монгол литературатай советскэ арадуудай танилсаха ябадалдань һайн үүсхэл болоно.

Мүнөө нүхэр Анатолий Ольхон болбол Бурят-Монголой уранзохеолшодой Союзай уряалаар Улан-Удэ ерэжэ, шэнэ шэнэ зохеолнуудаа уншажа, олон ниитые һонирхуулан, тэдээндэ хүндэтэй хүлеэгдэбэ.

Ж. ТУМУНОВ

ПАРИЖСКА АМГАЛАН ТАЙБАНАЙ КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Триестын проблемэ тушаа тэмсэл

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин мүнөөдэрэй заседа ви болбол Триестын Сүлөөтэ Территориин статут тушаа комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан байгаа.

Триестын Сүлөөтэ Территориин ямар байха тухай, тэндэхи губернаторай үүргэ уялга тухай, сүлөөтэ территориин хуули гаргахба д үргэлтэ болгохо хуули засагай дүрим заабари ба үүргэ тухай Министрнүүдэй Совеэдэй дурадхалнуудые „тайлбарилан хэлэхэдээ ба бэелүүлхэдээ үндэhэн арсалдаануудаа гараhан тушаа" тэрэ комитедэй элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Статутые гаргаха комитет хадаа энээн тушаа үгөө нэгэдэнги проект табижа шадаагүй, харин өөрынгөө худэлмэридэ тохеолдоhон хоёр ондоо hанал бодолнуудай хоорондохи арсалдаануудые миил тэмдэглээд үнгэрhэн байна.

Югославска делегаци баримталhан позици тухай Пьяде үгэ хэлэбэ. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совеэдэй баталан абаhан зааршамуудтай зохилдуулан Триестын Сүлөөтэ Территори хадаа демократическа статутай болохо ёhотой гэжэ мэдүүлбэ. Триестдэ hуулаг улад зон хадаа бидэндэ яахадаа колониальна ёhо гурим тогтоохоор баадхажа байhыень ойлгожо ядана, тэрэ зон хадаа өөрынгөө городые англо-американска сэрэгэй база болгохо ба англо-саксонско хоёр державануудай кондоминимум болгохо дурагүй. Энэ делегацинууд хадаа Триестын Сүлөөтэ Территори ба Югославиин өөhэд хоорондоо экономическа барисаатай байхые буруушааржа, тэдэнэй хоорондо тумэр хана бодхоохые хүсэнэд.

Энээнэй хойдо тээ Министрнүүдэй Совеэдэй зохёон гаргаhан статут тухай проектые Аюулгүйн Совеэдтэ дамжуулан үгэжэ шадахынь тулада Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совеэдэй үлэмжэ шухала шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэжэ хэрэгтэй гэжэ югославска делегаци тоолоно Триестын проблемые шиидхэхын түлөө тон ехээр hаналаа табижа байhан Борисаа бии болгонгүйгөөр, эдэ бүхы худэлмэри хэгдэжэ шадалахагүй болоно. Хэрбээ демократическа удхатай болоогүй статудые Триестдэ үгөөд байгаа юм hаань, югославска делегаци тиимэ статудые зүбшөөжэ шадахагүй байhабшуу гэжэ Пьяде мэдүүлhэн байна.

Польшын түлөөлэгшэ Виневич гэгшэ конференци хадаа Триестын Сүлөөтэ Территориин статудай проблемые болон Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиудай, илангаяа Триестын статут тухай комитедэй хэhэн худэлмэринүүдые анхаралдаа абажа. Триестын сүлөөтэ портын статут болон саг зуурын ёhо гуримые эхидхэлгые хаража үзэхэ тухай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совеэдтэ hайшаан дурадхаха ёhотой hэн гэжэ мүн лэ дурадхаhан байгаа.

Франциин делегат Кув де-Мюрвиль гэгшын францушка дурадхал тушаа булялдаата хэлсээ болоhониие үнэнэ болгожо абахые дурадхаад байхадань, тэрэниие комиссиин членүүдтэ тэрэ дары хубаажа үгэhэн байна. Кув де Мюрвиль хадаа эдэ дурадхалнууд булялдаата хэлсээн болоhонhоо тад ондоо юм гэжэ хэлээ бэлэй. Зүгөөр, тэдэнтэй hайса танилсаад үзэхэдэ, мүнөө эндэ үгтэhэн дурадхалнуудынь Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совеэдэй табиhан эб найрамдалай договорой проектдэ тон зүрюу байhан американска, английска ба францушка проектнүүдэй үндэhэн заршамуудые нэгэ бага ондоо удхатай нюуса болгоод лэ дахин дабтаhан байба гэжэ элирхэйлhэн байха юм.

Конференциин комиссинуудта

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС-эй спецкорр.) Мүнөөдэр Италида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комисси, репарацинууд тухай бүлэгhөө бэшээрынь, эб найрамдалай договорой бүхы экономическа статьянуудые хаража үзөөд дүүргэбэ.

Зүбшэн хэлсэлгэ болохо үедэ британска делегациин оруулhан хэдэн олон дурадхалнууд эли бодо зүйтэй бэшэ байhан хадаа, болюулагдаа hэн.

***

Финляндида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси худэлмэрээ дүүргэбэ. Тус комиссиин түгэсхэлэй заседани дээрэ элидхэлэй текст баталаад, тэрэнь Амгалан табиhанай Конференциин пленум дээрэ [illegible] болоно.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ Балкануудта тушаа экономическа комиссида Дунай мүрэнөөр судныһ ябаха тухай проблемэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байха юм. Энэ асуудал хадаа Дунай мүрэн шадархи бүхы гүрэнүүдтэ угаа ехэ экономическа ба политическа удхатай байнабшуу.

Дунай мүрэнөөр судныһ ябалга түн хамта 4 мянган километр утаболохо ба Чехословакиин, Югославиин, Австриин, Венгриин, Болгариин, Румыниин болон СССР-эй экономикодо туйлай шухала үүргэтэй байха юм. Дайнай болохын урда тээ Болгариин гадаадын худалдаа наймаанай орой хахадынь болон Югославиин мүн харин гүрэнтэй худалдаа наймаанай гурбанай нэгэ хубинь Дунай мүрэнөөр ябуулагдажа байhыень hануулбал эли тодо болохо юм. Энэ хадаа Чехословаки, Венгри болон Австрида дайлада орохо гансахан лэ уhан замайнь hалаа болохо байна.

Тиимэ байhан хадань, Дунай мүрэн шадархи, тэдэнэй дунда байhан союзнаhые гүрэнүүд болбол Дунай мүрэнөөр судныһ ябалга гээшэ тэрэндэ оройдоошье хамаагүй томо томо державанууд зүйhөө хизаарлагдан хаhагдаха ёhогүй гэжэ тон ехээр хүсэхэ байна. Бүри байhанай урда тээ агуухэ державанууд энээндэ хамаархаад байхадаа, Дунай мүрэн шадарай гүрэнүүдэй гансахан экономикодо бэшэ, мүн бээ даанхай байдалдашье хүндэ хүшэр гарза гайнуудые нэгэнтэ бэшэ ушаруулаа hэн.

Гэхэ зуура американска ба английска делегаци хадаа Румынитай ба Болгаритай хэгдэхэ эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдтэ хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулhан байгаа. Тэдэнэй удхань юу гэhэн байгааб гэхэдэ: Дунай мүрэнөөр судныһ ябалгые уласхоорондын хиналта гэдэгтэ мэдэлтэй болгохо гэхэ гү, али Дунай мүрэн шадарай гүрэнүүдэй бүрин эрхэтэй байха ябадалые хизаарлаха гэhэн байгаа юм.

Бүхы конференциин худэлмэри дээрэhээ хараад үзэхэдэ, энэ Амгалан тайбанай Конференци дээрэ советскэ делегаци гээшэ бага гүрэнүүдэй бүрин эрхэтэй болон бээ даанхай байха, экономическаар хүгжэхэ хэрэгтэнь доботhон алибаа дурадхалнуудые буруушааажа, эдэ оронуудай экономикые бусадай гарта оруулан буляажа абаха гэhэн али бүхы hэдэлгэнүүдые буруушааха, хатуу зоригтойгоор тэмсэhэн байнабшуу.

Дунай мүрэнөөр судныһ ябаха тухай асуудалда советскэ делегаци хадаа энэ проблемэ гээшэ Амгалан тайбанай Конференциин уялгада хабаадахагүй юм гэжэ тэмдэглэhэн байгаа. Ушарань хадаа Дунай мүрэндэ хамаатай гүрэнүүдэй дунда дайнда дилдэhэн оронуудай хажуугаар, Чехословаки болон Югославии мэтын союзна гүрэнүүдшье оролсоhон байнабшуу. Тиимэ болохолоороо, энэ хадаа имагта Дунай мүрэндэ хамаадаха гүрэнүүдэй сэхэ өөhэдынь таарулан шиидхэхэ ёhотой проблемэ байнабшуу.

З гээр, Англиин ба США-гай түлөөлэгшэд эндэ олонхиин дуутай байhан хадаа, англо-американска эрилтэнүүдые хэбээрынь байлгаха гэhэн францушка дурадхалые абхуулhан байха юм.

Бүгэдын мэдэhээр, Амгалан тайбанай Конференци дээрэ дунайска проблемые зүбшэн хэлсэхэhээ бүри түрүүн Австри ба Германида байгаа американска зонодо американска засагаархин хадаа чехословацка ба венгерска судналнуудые тус оронуудай дунайска флотилиhаа буляажа абаhан, югославска моряггуудые арестовалhан ба бусад ондоогоорше зоргоороо аашалhан ба энэ хэрэгтэ хамаархалсаhан байгаа. Тиихэдэ США-гай зээмдэлгын засагаархин 168 югославска судно, 48 чехословацка судно болон венгерскэ флодой нилээд ехэ хубиие булимтаржа абаhан байна. Венгерскэ флодhоо 40 пароход болон 200 шахуу аашанай баржанууд „Баварский ллойд" гэдэг немецкэ пароходно обществодо дамжуулагдан үгтөө hэн. Энээнэй дашараhаа, „Обсервер" гэдэг английска газетэ болбол „Дунай мүрэн дээрэхи суднануудые барижа абалга хадаа сүлөөтэйгөөр худалдаа-наймаа хэжэ байхын тулада тэндэхи губи-газарые hаадгүй нээмэл байлгахаа гэжэ Америкын оролдожо байhан тэдэ олон тулхюурнүүдэй нэгэниинь болоно" гэжэ бэшэhэн байгаа.

„Сүлөөтэйгөөр худалдаа-наймаа хэхэ үүсхэлтэй байха" гэдэг шалтаг барихаhаинь юуб гэхэдэ: Дунай мүрэнэй бассейндэ американцуудай хиналтагүйгөөр эзэрхэжэ байха гэhэн ябадал болоно гэжэ ойлгохо хэрэгтэй.

Американска засагаархинда орохоо СССР-эй правительство гээшэ Дунай мүрэнэй шадархи оронуудта тэдэнэй суднануудые бусааже үгэhэн, Дунай мүрэн соохи минануудые, баржануудай абдаржээнүүд гэхэ мэтые сэбэрлэhэн ба Дунай мүрэнэй эхинhээнь абаад, Линц гэхэ гү, али американска зоно хүртэр hаадгүйгөөр судныh ябалгые хангаhан байна.

Американска ба английска түлөөлэгшэд дунайска асуудал тушаа өөhэдынгөө дурадхалнуудые үндэhэтэй болгохо гэжэ гансал гэршэ баримтые олоhон байна гэбэл—Дунай мүрэнөөр судныһ ябалгые зарим нэгэ агуухэ державануудай гарта байhан уласхоорондын ба Европын дунайска комисси гэдэгүүдэй хиналтада үгтэhэн дайнай урда тээхи заршамые урдаа барина. Энэ ёhо гурим мынь хадаа Дунай мүрэн шадархи оронуудай экономическа ба политическэ бээ даанхай байдлые оронуудынь үгы болгоhон байгаа юм. Тээд мүнөө болохоор, зарим нэгэ хүнүүд Амгалан тайбанай Конференци гээшэ дайнай урда тээ байhан хамаг бүхы юумые тэрэ зүйтэй бэшэ ёhо гуримтайнь хамта хуушан хэбэрынь hэргээн бодхоохын тулада зарлагдаа юм гэжэ hанаха хэбэртэй. Дунай мүрэн шадархи гүрэнүүдэй бээ даанхай демократическа оронууд хадаа бусад гүрэнhөө дуллыхаха байhан урдынгаа ёhо гуримые дахяад бодхоохо болоходонь зүбшөөжэ шадаха гээшэ гү?

Дунай мүрэн шадархи демократическа оронууд хадаа өөhэдынгөө дээдэ эрхэ ба экономическа талаар бээ даанхай байлгые аршалха гэжэ эрид шиидэнги байнабшуу. „Сүлөөтэ чехословенско" гэдэг чехословацка газетэ энээн тушаа иигэжэ бэшээ hэн. „Дунай мүрэн шадархи демократическа гүрэнүүд урдань Дунай дээрэ байhан гурим байдалые хуушаарынь байлгаха гэжэ хүсэнэгүй. Тэдэнэр өөhэдөө тэндэ хүсэтэйгөөр мэдээрхэн захиржа байха hанаатай. Эгээ иимэ байhан хадаа, тэдэнэр дунайска проблемые түбхын түрүүндэ тэрээндэ хамаадаха гүрэнүүд өөhэдөө сэхэ шиидхэхэ ёhотой гэhэн советскэ дурадхалые hайшааха байна" гэбэ.

„Политика" гэдэг югославска газетэ Дунай мүрэн тухай американска дурадхалые тайлбарилха зуураа „Югославия гээшэ өөрынгөө ажа амидаралай ашаг туhые хайhуулхагүй гэжэ эрид шиидэнги байhаа" гээд бэшээ hэн.

Өөhэдынгөө бээ даанхай байдалые үнэтэй сэнтэйгээр дилдэн абаhан ба мүн тэрэниие мүнөө үедэ элдэбын доботлонуудhаа аршалан хамгаалжа байhан Дунай мүрэн шадархи демократическа бүхы оронуудай позицинь иимэ гээшэ.

* * *

Амгалан тайбанай Конференци дээрэ тэрээндэ хабаадалсаhан зарим делегацинуудай хэрэглэжэ байhан арга методуудые хаpуулхын тулада hүүлэй үлэрнүүдтэ комиссинуудай заседанинууд дээрэ грекскэ делегацинн хэhэн политическэ маневр дээрэhээ болоhон ушаралнууд угаа hонирхолтой байнабшуу.

Тэрээн тухай hануулжа хэлэхэ хэрэгтэй болоhон ушарынь хадаа, хэн ямар hанал бодолоор конференциин худэлмэрие hаатуулжа байhаниинь эли тодо болоо үгэхэ юм.

Грекскэ делегаци хадаа конференциин комиссинуудай заседани дээрэшье, мүн тэрэнэй пленарна заседанинууд дээрэшье Албани ба Болгари тушаа юугээршье үндэhэлэлгүй территориальна эрилтэнүүдые табижа, яhала ехэ сагые бараhан байха юм. Английска, американска ба бусад зарим делегацинуудаар дэмжэгдэhэн грекскэ делегаци Албанида харhэн ябуулhан кампани гээшэ демократическа Албаниин бүрин эрхые хаhаха гэhэн зорилготой байhахаа гадна, энэ героическа оронииe Нэгэдэмэл Нацануудай организациин составта абахаhаа арсаха гэhэн шалтагүүдайнь нэгэн болоhон байха юм.

Дан гайхалтайгаар территориальна эрилтэнүүдые табижа байхадаа, грекскэ делегацинууд болбол өөhэдынгөө арад зоной умэнэ „агуухэ Греции" түлөө тэмсэжэ байhан хүнүүд шэнгээр үгэ хэлэдэг ба мүн тиихын хажуугаар өөрынгөө орон дотор фашистска диктатурнуудые hажааhан террор хэхэ политика ябуулдаг байгаа hэн.

Зүгөөр, сентябриин 1-дэ грекскэ монархистнуудай хулдал хуурмаг плебисцит үнгэргэжэ, тэрээгээрээ орон дотороо монархиие hэргээн бодхоогоод байхадань, Парижда табигдаhан ба зар туна хагта гараhан үргэн ехэ территориальна программынь дотоодын политическэ hанал бодолоор хэрэггүй болоhон байгаа. Энээнэй дан энеэдэнэ хүрэмөөр найдабаригүй байhан ушарые ойлгоод байхадаа, грекскэ делегацинууд болбол „конференциин худэлмэрие хурдадхаха ябадалда түhалхые хүсэжэ, бидэнэр конференциин пленумэй зүблэхэ зүйлhөө тэрэниие бусаажа абахамнай"—гэжэ мэдүүлhэн байха. „Таймс" гэдэг английска газетэ энэ проблемые дурсаха зуураа, грекскэ делегадуудай хүтэлбэри болгоhон ушар шалтаануудые ойлгоhон хэбэртэйгээр, сентябриин 5-да иигэжэ бэшэhэн юм: „грекскэ плебисцидэй үнгэрөөд, Грецидэ байгаа английска сэрэгүүдые дахин hэлгүүлжэ табиха тухай мэдүүлгэ хэгдээд байhан мүнөө сагта энэ асуудал гээшэ тиимэ хурса удхатай бэшэ болоо, тэрэниие ямар нэгэн юумэ бүтээхэ бээз гэжэ hанахань найдабаригүй болонхоо"—гэбэ.

Грекскэ делегаци болон тэрээнгие үмөөргэшэд мүнөө болохоодошье Албани тушаа hанааhhаа абажа ба үндэhэ баримтагүйгөөр табиhан эрилтэнүүд шэнгээр Болгари тушаа өөhэдынгөө территориальна эрилтэнүүдые баадхажа табиха гэжэ шиидэнэгүй. Эдэ грекскэ эрилтэнүүд Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси дээрэ буруушаагдажа абтаагүй hэн. Тээд энээшье нилээд ехэ үнэтэ сагаа конференциин гээнэнэй hүүлээр лэ хэгдэhэн байнабшуу. Тиихэдээ тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэ гээшэ демократическа Болгарида эсэргүүсэжэ, элдэбын доботлогонуудые хэхын тулада хэрэглэгдээ бэлэй.

Амгалан тайбанай Конференци дээрэ грекскэ делегацитай тохёолдоhон ушарал хадаа, конференциин дээрэхи оршон байдалые эли тодоор харуулhаhаа гадна, мүн Грециин дотоодын ушар байдалые ойлгохо хэрэгтэ эли тодо болоно.

* * *

Үнгэрэгшэ хабар францушка учредительнэ суглаанай зохёон гаргаhан демократическа конституциин проект гээшэ майн 5-да бүгэдэ арадай голосовани болоходонь hайшаагдаагүй байhаниинь мэдээжэ. Энээнэй ушарынь хадаа тус кампанида оролсоhон социалистическэ партиин баруун үзэлтэниие ударидагшадай тактикань тодхор татаhан байна.

Социалистнуудай баримталhан нимэ үзэл хадаа үргэн олон арад зониие hарнюулан бутаргаhан байгаа, тиихэдээ зарим социалистнууд проектые буруушаажа голосовалhан байнабшуу.

Социалистнуудай энэ тактикань шэнэ учредительнэ суглаанда hунгалтануудые хэхэдэшье тойбо хэбэ, тэдэнэр hунгалта дээрэ дилдэжэ унаhан байгаа.

Сентябриин 28-да Конституциин шэнэ проект хадаа учредительнэ суглаагаар баталагдан абтаа hэн. Коммунистическа ба социалистическэ партинуудай, мүн тэрэшэлэн „арадай республиканска хүдэлөөнэй партиин" дэмжэн дундэлсэhэн проектын түлөө 440 голос үгтэhэн байгаа. Энэ проектые буруушааажа учредительнэ суглаанда хабаадалсагшадай баруун үзэлтэн 106 голос үгэhэн байха юм.

Францушка правительство болбол шэнэ конституциин бүгэдэ арадай голосованиие октябриин 13-да хэхэ гэбэ. Хэрбээ энэ проект hайшаагдаад байгаа юм hаань, ноябриин 10-да национальна суглаанай hунгалтанууд болохо, бүрин эрхэтэ правительстые бии болгохо юм. Тигээд байхадаа, Франци гээшэ мүнөө унжагайрж байhан саг зуурын ёhо гуримые одоошье үгы хэхэ болоно.

Франциин харюусалгата политическэ ажал-ябуулагшадай болон демократическа шэнжэлэгшэдэй нэгэн hаналаар хадаа тус проектынь haйшаагдаха ёhотой болоно. Ушарынь хадаа, июниин 2-то бүгэдэниитын hунгалтанууд дээрэ циилэнхи олонхи ин дуугаар баталагдаhан байгаабшуу.

Шэнэ проект тушаа политическэ кампаниие Эпинальда үгэ хэлэhэн генерал де Голль эхилhэн байха юм. Тэндэ байгшадые конституциие буруушаажа голосовалхые дурадхаад байхадаа, де Голль болбол бүри хабар байхада өөрынгөө гаргаhан программые үмөөрhэн зандаа байна гээшэ. Тэрэ программынь ямар удхатай байгаа hэм гэхэдэ, президент гээшэ айхабтар ехэ хүсэтэй хуули засаг барихые эрмhэн байха юм.

Президентын томилhон премьерые болон мүн тэрэнэй байгуулhан кабинедые баталан абалгые шухала болгоhон шэнэ конституци хадаа гүрэниие толгойлогшын хуули засагые хизаарлажа байhан дань hэжэг hанагдагүй. Эгээ иимэ байhан хадань, тус проект дэ баруун үзэлтэ партинууд болон тэдэнтэй хамта деголлевецүүдэй комитет буруушааажа байна гээшэ.

Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерации—болон социалистическэ партиин хүтэлбэрилхы комитет хадаа, арад зониие „зүбшөөгты, гэhэн уриалтайгаар хандалга-бэшэг гаргаба. Францушка компарти болбол оронойгоо демократическа хүсэнүүдые нэгэдүүлhэн жагсаалын түлөө тэмсэлые толгойлжо байна. Нор гэжэ департаментда үгэ хэлэhэн францушка коммунистнуудай ударидагша Морис Торез иигэжэ мэдүүлбэ: „Реакци хадаа францушка арад зониие „үгы" гээд харюусагты гэжэ уряална. Юундаб гэхэдэ, тэдэнэр бидэниие одоошье сэрэгэй байдалай условиhоо гаталан гаргаhаагүй гэжэ айна. Тээд бидэнэр тухай хэлэхэ юм болоо hаа, гурбан ехэ партинуудай хоорондо үгээ нэгэдэhэн хэлсээн баталагдаhхай гэжэ тоолоно"ди гэбэ".

Хэрбээ мүнөө энэ ушарта тус хэлсээн хүсэндээ хүрөөд байгаа юм хадань, октябриин 13 гэшэ Франциин түүхэ домогто нилээд ехэ удхатай үдэр болохо байна.

А. ШАТИЛОВ.

Традиционно эстафетэ үнгэргэгдэбэ

Улан-Удын физкультура ба спортын городской комитет хабарай ба зунай спортивна сезоной дүгнэлтэтэй дашарамдуулан сентябриин 29-эй үдэр «Бурят-Монгольская Правда» газетын нэрэмжэтэ традиционно эстафетэ үнгэргэбэ.

Энэ эстафетэдэ Улан-Удын предприятинууд ба эмхизургаануудай физкультурна коллективууд, мүн «Динамо», «Медик», «Ажалай резервүүд» гэжэ ба бусад спортивна hайн дуранай обществонууд хабаадалсаа.

Мүрысөөндэ хабаадалсаhан командануудhаа «Динамо» гэжэ hайн дуранай спортивна обществын физкультурнигууд эстафетынгээ дистанцие 35 минута 54 секунд соо гаталжа, нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Хоёрдохи hуурие «Медик», гурбадахи hуурие «Ажалай резервүүд» гэжэ спортивна hайн дуранай обществонууд эзэлбэ.

Эстафетэдэ илан гараhан «Динамо» гэжэ спортивна обществодо физкультура ба спортын республиканска комитедэй ба Бурят-Монгольская Правда» гэжэ газетын дамжуулгын мүнгэн кубок барюулагдаба.

Уранhайханай самодеятельностиин республиканска харалга

Бурят-Монголой культура ба гэгээрэлэй үнэржэгэн энэ жэлэй октябриин 2-hоо эхилжэ дуунай ба хүгжэмэй уранhайханай самодеятельностиин кружогуудай республиканска харалгые эхилэнэ. Мүнөө тус харалгада хабаадалсахын тула Кяхтын, Сэлэнгын, Заиграйн аймагуудаа хүнүүд ерэнхэй. Энэ харалгада хамта 500 шахуу хүн хабаадалсаха юм. Республиканска харалгада онсо шалгаржа гараhан кружогууд ба хүнүүд бүхэсоюзна харалгада хабаадалсаха байна.

Хүүгэдые хүмүүжүүлэгшэдэй семинар

Бурят-Монголой Гэгээрэлэй Министерствын дэргэдэхи методическа кабинет болбол (даагшань нүхэр Ходюшина) хүгжэмэй талаар хүүгэдые хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн hарын семинар үнгэргэжэ байна. Энэ семинарынь сентябриин 15-hаа хүдэлмэрилжэ захаланхай. Тэндэ 40 хүн hуралсана.

Е. ПАХУТОВА.

ИЗВЕСКО ҮЙЛЭДБЭРИ[illegible] ЗАВОД БАРИГДА[illegible]

Бурят-Монгол АССР-эй М[illegible] нүүдэй Совеэдэй дэргэдэхи [illegible] материалнуудые бэлэдхэх[illegible] эрхилхэ Управлени болбо[illegible] райн аймагай Шолото гэж[illegible] та извеско үйлэдбэрилхэ[illegible] гэжэ заводой барилгые [illegible] эхилхэнь. Тус завод бол[illegible] 3000 тонно извеско үй[illegible] аргатай болохо юм.

Мүнөө барилгын матери[illegible] жэ эхилэнхэй.

Гэр байрала[illegible] hэлбэн заhабари[illegible]

Хэжэнгын аймагай [illegible] ажал» гэжэ колхоз (түр[illegible] нүхэр Шагдаров) колхоз[illegible] байрые hэлбэн заhаб[illegible] шэнээр барих[illegible] hайнтайгаар үнгэргэхын[illegible] рилгын тусхай бригаднуд[illegible] hэн байна.

Энэ жэлэй үнгэрэгшэ [illegible] турша тус бригадань [illegible] тын гэр байрые шэнэ [illegible] жэ бариhан ба бусад [illegible] мэнтүүдэй хашаа хорео [illegible] бариhан байна. Гадна кол[illegible] дай 12 гэрнүүдые hэлбэ[illegible] рилhан байха юм.

Д. ГУНЗ[illegible]

Үбэлдөө сэсэг ург[illegible]

Улан-Удын коммунальна [illegible] конторо элдэб гоё сэсэг [illegible] бүхэли жэлдээ ургуул[illegible] «Оранжери» гэжэ дула[illegible] hаяхан барижа захалба. [illegible] Балтахиновай нэрэмжэт[illegible] баригдажа энэ жэлэй эс[illegible] гэгдэхэ юм.

Элдэб хэрэгсэлнүү[illegible] худалдана

Нютагай ажаүйлэдбэрии[illegible] дэхи «Металлоширпотреб[illegible] вод болбол колхозууд, [illegible] ба автогаражнуудта хэр[illegible] элдэб хэрэгсэлнүүдые [illegible] үйлэдбэрилнэ. Мүнөө тус з[illegible] дэр янзын тэргэ, «ГАЗ-[illegible] «ЗИС—214» гэжэ маши[illegible] бункернүүдые, «Триумф» [illegible] тировкануудые элбэгэр [illegible] рилжэ худалдаанда гарга[illegible] лаа.

Курса эмхидхэб[illegible]

Улаан хэрэгhэнэй Бурят[illegible] лой обком хадаа (түрүү[illegible] хэр Степанова) медсестр[illegible] шэнэ кадрнуудые бэлдхэх[illegible] мэридэ анхаралтайгаар [illegible] Тус обкомоор эмхидхэгд[illegible] сестрануудые бэлэдхэхэ 7 [illegible] курс нээгдэбэ. Энэ курсад[illegible] hуралсаха байна

Шатарай тур[illegible]

Октябриин 6-hаа эхил[illegible] культура ба спортын ре[illegible] ска комитет 3-дахи ба [illegible] гориин шатаршадай турни[illegible] гэжэ байна. Энэ турнирта [illegible] предприятинууд ба эмхизу[illegible] дай шатаршад хабаадал[illegible] рэнтэй хамта шатарай [illegible] мастернуудай кандидатта [illegible] луулха турнир үнгэргэгд[illegible] Энэ турнирта республикы[illegible] их зэргын шатаршад нүх[illegible] нон, Цыденов, Олзоев, [illegible] Олзоев ба Мамилов гэгш[illegible] далсаха юм.

Тус турнир радиокомите[illegible] шанда амаралтын үдэр[illegible] гэргэгдэжэ байха.

Е. РИНЧИ[illegible]

Һонин ушар[illegible]

hаяхан Хэжэнгын айма[illegible] гаанай зам» гэжэ колхозо[illegible] шон 60 наhатай Черниново[illegible] тарань шоно хонидоо адуул[illegible] тарань шоно хонидтонь ор[illegible] хэ зуурань нүхэр Черниново[illegible] роо тэрэниие намнаха [illegible] Тиихэдэнь шононь моримо[illegible] бо. Харин нүхэр Чернинов[illegible] hэншье айнгүй гартаа [illegible] ябаhан тибэhэнэй гатаhаар [illegible] рынь сохижо алаба.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИН[illegible]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, [illegible] хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (в зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—007010. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж [illegible]